

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto. (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❧

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petlitrsta (besilna „Domoljubove“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 20 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust — Reklamne notice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797. *****

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 18. maja 1905.

Leto XVIII.

Poslov ni!

Kmetu manjka poslov. Ljudi je splošno vedno več; za kmeta pa vedno manj. Vsi kmetje tožijo: pod Triglavom in pod Gorjanci, po zelenem Stajerju in na solnčni Goriški. Ta rana zeva od dne do dne bolj globoko. Če ne bo zdravila, bo shirala zemlja, ki potrebuje obdelovalcev, in njo vred kmet. Amerika kar trumoma vleče ljudi vase; mesta stoje kakor site gobe in srkajo našo krepko moško in žensko mladino; najlepša leta prebijejo tisoči naših mladeničev po kosarnah.

Kmet tarna, da so plače vedno večje za posle in delavce. Zraven pa pristavlja: „Saj še za denar nikogar ne morem dobiti.“ Ta reč je tako menitna, da je noben prijatelj ljudstva ne more pustiti v nemar. Domoljub hoče tudi v tem oziru storiti svojo dolžnost. Glasno kliče po slovenski zemlji: Kmet je v nevarnosti! Na pomoč! Za zgled vzemimo Kranjsko. Samostojnih kmetov je po zadnji štetvi (1900) 55.128; med njimi je 26.760 poslov. Iz tega vidimo, da še vsak drugi kmet nima ne hlapca, ne dekle. Res je, da mnogim pomagajo domači otroci. Toda pomisliti moramo, da je na

Kranjskem 18.560 kmetov, ki ali še niso oženjeni, ali pa še niso dopolnili štiridesetega leta. Ti nimajo svojih. Stevilo poslov je pa vsako leto manjše. Po ti poti se gre naravnost v pogubo.

Domoljub si je namenil dvoje:

I. Moške in ženske, ki hočejo služiti na kmetih za hlapce ali dekle, in ne morejo dobiti pripravne službe v domačem kraju, vabimo, naj se zglašijo Domoljubu. Napišejo naj samo dopisnico na naše uredništvo, kjer naj naznanijo svoje ime, priimek in stanovanje. Domoljub bo zastonj natisnil take oglase. Kmetje, ki potrebujejo poslov, naj pa sami pišejo dotičnim osebam.

II. V sedanji in v prihodnjih številkah hočemo prinesiti več člankov o ti važni zadevi. Pridno naj jih prebirajo vsi, katerih se tiče.

Ženski kmečki posli.

1. Žensk mnogo vzamejo tovarne kmečkemu delu. Poglejmo si, kaj je na tem. V tovarnah je na videz večji zaslužek. Toda samo na videz. V ljubljanski predilnici zaslužijo ženske povprek po 3 gld. na teden; po nekaterih manjih tovarnah še po manj; tu ne pride niti krono na dan. Treba je pa plačati hrano in stanovanje. Obleka tudi mnogo vza-

me. Če se hoče malo nališpati v nedeljo, ji manjka za hrano; utrgati mora želodcu, da ima za cunjce. Na kmetih imajo že splošno 160—200 K na leto. Zdrava tečna hrana in stanovanje moramo računati, da je vredno krono na dan. Zaslužka pride povrh še po 60 vin. Toliko znaša splošno tudi ženska dnina. Dela je po letu res veliko; po zimi je pa bolje in marsikje si dekla, če zna kvačkati (kleklati) ali plesti slamo, še sama kaj zasluži. V mestu navadno tovarniška delavka ne more dejati nič na stran. Mnogo več jih je zadolženih, kakor takih, ki imajo kaj prihranjenega. Na kmetih si brez težave vsako leto nekaj prihrani. Po pravici lahko rečemo, da je razmerno boljši zaslužek za dekle, nego za delavke.

Važnejše od zaslužka je zdravje. Blede, suhe sence se vlačijo po mestnih ulicah — tovarniške delavke. Jetika jih pobere silno veliko. Za zdravila izdajajo na leto ogromno svoto denarja. Popolnoma zdravih delavk, ki so že dlje časa po tovarnah, ni nič. Če ne poje jetika v prsih, pa nagaja želodec ali kri. Tudi vsakovrstnega trganja po udih je vse polno. Dekle ne poznajo teh bolezni. Zdrave, krepke so. In zdravje je za ta svet prvi zaklad. Na to le malokdo misli. V mladih sanjah si pač domišlja mar-

sikako dekle, kako prijetno je v tovarniškem delu. Ko ji pa začne pusto delo ubijati mlade sile, jo kmalu neha veselje. Nekaj let življenja da za dvomljivo slast tovarniške delavke.

Sempatja upa tudi kaka deklica hitreje se omožiti, če pusti kmete. To ni resnično. Dobra in pridna mladenka najde na kmetih prej moža, nego v mestu. In če se omoži z delavcem, si šele pomnoži trpljenje. Polovica delavskih žen umira do 40. leta. Po dnevu v tovarni; zvečer in zjutraj pa skrb za gospodinstvo in otroke. Če je mož vrh tega še zapravljiv, tuli najgroznejša revščina po takih družinah.

2. Zadnji čas so se jela mlada dekleta seliti tudi v Ameriko. To ni zdravo. Amerika da nekaj več zaslužka, kdor ima srečo, a vzame več zdravja, včasih tudi poštenja, nego so vredni dolarji, ki jih ponuja za trdno delo. Cloveška sreča se ne meri po groših, marveč po srečni zadovoljnosti, po dušnem miru. Tega je pa na kmetih več, nego drugod.

Treznega premisleka je torej treba, preden se loči dekle iz domačega kraja. Casih so razmere res take, da to kaže; zelo velikrat pa izvira ta korak iz mlade nepremišljenosti in vodi v težavno življenje, v prezgodnjo smrt.

Kotiček za a. p. in p.

Fantje! Vejska bo, mora biti! Drugače bomo plačevali, da se nam bo koža lupila in mrli bomo kot muhe v jeseni.

Pa s kom bo? Ne z Lahom in Turkom ampak z — alkoholom

Sovražnik je že v deželi, že mori in požiga in desetino pobira, hujši kot prava vojska in kuga in ogenj in vse huda vremena.

Na vojsko pa kličejo fante, ne starih mož in žensk, ker fantje so na glasu, da so močni in korajžni in tudi nemni ravno niso.

Močnih in pogumnih in prebranih fantov iščemo tudi mi — proti alkoholizmu.

G. urednik so vzdajnički rekli, naj vam povem, čemu bo korajža?

Zdaj se vam že gotovo zdi čemu bo. Pa najprej vam povem, kakšna naj bo.

Vijolice se pasje in so dišeče, tudi korajža je napačna in je prava.

Pri tisti kompaniji z menoj je bil regrut Janez Telebán. Regrut je že

tako revež, ta je bil pa največji. Sicer močan fant, in ne tako neumen po obrazu, pa bil je kakor mila Jera, težko je nosil ta vojaški stan.

Vse je z njim pometalo. Še na slavnici mu niso dali miru. Ponoči je moral vstati in biksati čevlje, ki so se že tako svetile, da bi se bil pogledal vanje. Jermea bi bili lahko mu rezali s hrbita poredni „stari“ soldatje, on je samo na tihem jokal.

Alini melnič korajže? O, imel, prej, doma, pa ne prave.

V domači fari, so pravili tovarši, ni bilo hujšega od Janeza Telebána, nikdar ugnan, ne ponoči ne podnevi, strah vsem mirnim ljudem; pri vsakem pretepu je bil on zraven, nobeno pijano žeganje ni minilo brez njega. Škornje na škrip, pero za klobukom, pa auf! pa udri! pa sun!

Pa ta korajža je bila „fovš“, je bila ponarejena, ni prišla iz pogumnega srca, je prišla le iz pijanega alkohola, pa je zdišal alkohol, in zginila je kot katra korajža, ko bi je bil najbolj potreboval — pri tisti kompaniji.

Taka korajža je zanič, ni za fante-abstinentne!

Abstinentov namreč iščemo za boj proti pijančevanju, in najprej med fanti.

Pri fantih je namreč korajža doma, in poguma je treba abstinentu.

Popraševali vas bodo vsepovsod: za kaj alkohola ne in zakaj ne, in za kaj karnične?

Spreobračali bodo vas (ne pijance), pregovarjali vas pomilovalno in zasmehovalno.

Ko pa bodo videli, da ga res nič ne pijete, pa bodo planili na vas, kot na tiste, ki hočejo vse „lepe stare navade“ odpraviti, ki nam še „tega“ ne privošči, ki hočejo vse veselje iz sveta spraviti.

Vam bodo frčale in žvižgale okoli ušes — ne kugle in šrapneli, pač pa zabavljice in zbadice drugih „mladih fantov“ in „pametnih“ mož. — In takrat boste čutili, kako do živega vreže abstinenca, vse bolj kot misijon o zmernosti.

Zoper take ugovore in zabavljice pa je treba nekaj prebrisanosti. Dokler ne boste namazani z vso protialkoholno učestnostjo, se nikar ne bahajte z abstinenco in je ne nosite naprodaj po gostilnah, ampak najprej dobro študirajte alkoholno vprašanje.

Pivci se učeni, znajo vse sveto pismo, vedó za katere bolezni je ta ali oni doktor „zapisal“ vino, vedó koliko nese alkohol državi davka in vinogradnim deželam dobička.

Zato morate študirati tudi vi,

fantje-abstinentje, da boste vedeli, kaj sveto pismo pravi od vina in pijanosti, in koliko bolezni in smrti pride od alkohola in koliko dežela plača za pijanci in kako obogatele(?) so vse vinorodne dežele, dokler smo še „pili“.

In zato se fantje le oglasite pri uredništvu „Domoljuba“ in „Bogoljuba“, in vam bo zastoj poslale take spise.

Političen pregled.

Iz državnega zbora.

V začetku maja je pričela poslanska zbornica po štirinajst dnevnem odmoru zopet svoje delo. Medtem je odstopil dolgoletni železniški minister vitez Vitek. Njegov naslednik, kot vodja železniškega ministrstva, doktor Vrba, je prišel že v zbornico in se predstavil poslancem. Vrba je češkega rodu. Vitek je odstopil zato, ker je železniški odsek grajal, da se je pri gradbi alpskih železnic prekoračil proračun za mnogo milijonov. V poslanski zbornici so najprej razpravljali o carinski pogodbi z Nemčijo in Italijo. Zastopniki veleobrtni težijo, da se nova carinska pogodba premalo ozira na želje obrtnikov. Zastopniki kmetijskega stanu zopet naglašajo, da so premalo zavarovani poljski pridelki nasproti vnanjim pridelkom iste vrste. Socialni demokrati pa pravijo, da bodo po novi carinski pogodbi najbolj oškodovani tovarniški delavci; pravijo dalje, da bodo živila dražja, ako se uveljavi nova carinska pogodba. Socialni demokratje naj pomislijo, da se mora uprava ozirati na vse stanove; na veleobrtni, na male obrtnike in posebno na poljedelstvo, ki tvori še vedno večino avstrijskega prebivalstva. Carinska pogodba ni in ne more biti drugega nego le nekaka pogodba med koristmi različnih strank. Dr. Šusteršič in tovariši so vložili interpelacijo na naučnega ministra o odloku šolske oblasti na Kranjskem, da otroci ne smejo donašati staršem s pošte časopisov. Poslanec Žitnik je minoli petek v proračunskem odseku hudo šibal hibe sedanje politične uprave Rekel je med drugim: „Glavna hiba politične uprave je, da mnogi uradniki, morda večina, ne poznajo razmer, potreb, šeg in navad, večkrat niti jezika prebivalstva, kateremu naj tolmačijo zakone ter razsojajo o raznih prepernih vprašanjih... Naši politični uradniki nimajo potrebnega narodno-gospodarskega znanja. Socialna vprašanja se jim tuja, socialne naprave so jim groza in jim povzročajo strah.“ Med poslanci se mnogo govori, kako bo v kratkem preosnovano Gavčevo ministrstvo. Pravijo, da dobé Nemci tri ministre, Čehi

va, Poljaki dva. Ministrski predsednik Gavč, ki je obolel na hudem šemu, je že ozdravel, vendar v zbornico še ni prišel.

Položaj na Ogrskem.

V ogrski poslanski zbornici vladajo še vedno silno žalostne razmere. Sedanji ministrski predsednik Tisza bi rad odstopil, a vladar ni hotel sprejeti njegovega odstopa, ampak kliče različne politike na Dunaj in jih izprašuje o razmerah. V Budimpešti vladar ne gre, dokler se položaj ne razjasni. Vladi nasprotni poslanci pravijo, da ne bodo nikakor dovolili vojaških novincev niti prispevkov za skupne izdatke in za državni dolg. Radikalni poslanci zahtevajo za Ogrsko mažarski poveljni jezik v armadi, za Hrvaško pa hrvaškega.

Sestanek Goluchovskega in Titonija v Benetkah.

Avstrijski minister zunanjih zadev, Goluhovski, in Titoni, italijanski minister zunanjih zadev, sta se sešla pred kratkim — kakor smo že poročali — v Benetkah. Uspeh tega sestanka je bil ta, da se je zopet nekako skrpala prijateljska vez med Avstrijo in Italijo.

Potovanja evropskih vladarjev.

Nemški cesar je pred nekaj tedni odpotoval v Maroko in obiskal na tej poti italijanskega kralja. Naš cesar obišče letos italijanskega kralja in papeža, bolgarski knez Ferdinand obišče španskega kralja in predsednika francoske republike. Srbski kralj obišče sultana. Politiki pripisujejo takim obiskom veliko važnost.

Zmede v Macedoniji.

Po zadnjih dogodkih v Macedoniji in poročilih, ki prihajajo od raznih strani, morali bi soditi, da se ondi pripravlja splošna vstaja, ki utegne napraviti konec turški vladarini. Posredovanje Rusije in Avstre-Ogrske ni imelo nikakega vspeha. Prebivalstvo je še vedno razburjeno, prave revolucije pa vendar še ni. Vstajniške čete so se pomnožile in vstajniški vodje so se organizirali; na drugi strani pa evropski častniki organizirajo žandarmerijo, Turčija pomnožuje svoje čete v Macedoniji in Stari Srbiji. Vse to pa ne ovira vstajniškega gibanja, marveč še pospešuje. Najbolj čudno je, da se Macedonci ne upirajo turški vladarini, marveč podpirajo Bolgare, ki se ne bore v prvi vrsti proti Turkom, ampak proti Grkom in Srbom, ki nočejo priznavati bolgarske vrhovne cerkvene oblasti. Gibanje Grkov in Srbov je le nek odpor proti bolgarskim na-

silstvom. Gibanje Arnavtov je povsem versko. Ti hočejo iztrebiti krščanski življenj v Macedoniji in Stari Srbiji. Tako se kolje macedonsko prebivalstvo samo med seboj. Nikakega upanja ni, da bi evropske oblasti uredile macedonske razmere; in tudi Turčija jih ne bo uredila s silo, čeprav ima močno vojsko v Macedoniji. Turška vlada dobro vé, da je njej v korist, ako se uničuje krščansko prebivalstvo med seboj. Zato Turčija celo na nek način podpira medsebojni boj vstajniških čet, namesto da bi napravila mir. Za osvobojenje Macedonije torej ne delajo ne Bolgari, ne Srbi, ne Grki, ne Arnavti. Od Turkov pa tudi nihče ne more pričakovati, da bi sami rušili svoje gospostvo! Take so sedaj razmere v Macedoniji.

Turki v škripcih.

Ne samo v Macedoniji imajo Turki siten položaj, ampak tudi v Arabiji, ker so se jim uprli verski sobratje. V Arabiji je položaj za Turke jako nevaren. Turške čete so bile od vstajniških popolnoma poražene. Turški vojaki iz Sirije sočustvujejo z Arabci in so prestopili k vstajnikom. Vstaja v Arabiji je zato Turkom tako nevarna, ker zahtevajo Arabci, ki so s Turčijo nezadovoljni, samostojno Arabijo in se hočejo politično in versko ločiti od Carigrada. Geslo vstajnikov je: Arabija Arabcem.

Razmere na Ruskem.

Nemiri.

Na Ruskem vladajo še vedno grozni nemiri. Od vseh strani prihajajo poročila o strašnih dejstvih. Stavkajoči delavci zažigajo tovarne, mečejo bombe med vojaštvo, ki dela red med njimi. Vojaštvo pa neusmiljeno potem strelja na množico in prelije se po nepotrebnem toliko slovanske krvi. Kdo je kriv teh nemirov? Nekateri pravijo, da evropska socialna demokracija, drugi zopet delajo za povzročitelje Angleže, tretji zopet Japonce. Skoro gotovo bodo vsi ti povzročitelji in netitelji nemirov, če ni največ vzrok nesrečni način vladanja na Ruskem.

Ustava na Ruskem.

Zadnji čas se zbirajo v različnih mestih zastopniki ruskih zemstev in se posvetujejo, kako zboljšati položaj. Na nekem takem shodu so se izjavili za splošno volivno pravico, za direktne volitve in za dve zbornici. Minister za notranje stvari pa namerava kot ljudsko zastopstvo ustanoviti svet deželnih stanov kot spodnjo zbornico, državni zbor pa ostane v sedanji obliki kakor višja zbor-

nica. V svet deželnih stanov bodo volila zastopnike zemstva in mestne uprave. V svetu deželnih stanov bude 550 poslancev. Poslanci bodo izvoljeni za tri leta, nekaj jih bo imenoval car. Predsednika bo izbral car. Končna odločitev svetovih sklepov bo prepuščena carju.

Rusko-japonska vojska.

Položaj armad v Mandžuriji.

Rusi in Japonci so si zdaj zopet bližje, tako, da se obe armadi lahko opazujeta. Rusi so si po veliki bitki pri Mukdenu, kjer so imeli velikanske izgube, že precej opomogli. Dobili so iz Rusije mnoge ojačenj in več tisoč vojakov, ki so bili v bitki ranjeni in ležali sedaj po bolnišnicah, se je tudi že povrnilo nazaj k armadi in prijelo za orožje. Tudi Japonci so morali zbrati zopet svoje moči in ojačiti one oddelke, ki so v zadnjih bojih izgubili večje število mož. Japonci imajo sedaj po fronti ozko, a globoko postojanko. Spredaj sta armadi Nogijeva in Nodzuova, tako da se stikata levo krilo Nodzuovo in desno Nogijevo pri postaji Čautufu. Kuroki in Oku sta daleč zadaj med Mukdenom in Tjelinom in sicer prvi vzhodno od železnice, drugi pa zapadno. Ti dve armadi tvorita glavno silo Ojamovo in se sedaj izpopolnujeta, ker sta v Mukdenski bitki največ trpeli. Skupno ima maršal Ojama baje okoli 800.000 mož na razpolago. Posebnih bojov sedaj ni. Vrše se le majhni spopadi. Predzadnjo soboto je poročal general Linevič carju, da so Rusi vzeli mesto Tuvazčan. To mesto leži v porečju reke Jalu, blizu korejske meje. Linevič je s tem pomaknil svoje čete zelo proti jugu. Da so vzeli Rusi Japoncem to mesto, je velikega pomena. Med tem pa, ko je Linevič potisnil naprej svoje levo krilo, potiskajo tudi Japonci svoje levo krilo ob mongolski meji.

Na morju.

Baltovsko brodovje, s katerim pluje admiral Roždestvenski v boj, se je mudilo dalj časa v francoskih vodah v zalivu Kamrak na obali Konkinkine. Pred kratkim je zapustilo ta zaliv ter odplulo proti jugu. Brodovje, broječe skupno s prevoznimi parniki 50 ladij, je dobro preskrbljeno z živežem. Pred zalivom se je čula pozneje kanonada. Pričakuje se, da se Roždestvenski združi vsak čas z brodovjem generala Nebogatova. Nekateri listi se naznanjali, da je že v zvezi z Nebogatovim brodovjem. Združeno brodovje bo plulo, kakor se sodi, po najkrajši poti proti Vladivostoku, kjer so ruske ladje popravljene in previdno plovejo

v luki in pred luko. O japonskem brodogradu se ne vé prav nič. Japonci znajo izvrstno skrivati svoje bojne načrte. Splesno se misli, da se Japonci z Rusi ne sprejmejo južno od Formoze. Iz Nagasakija so se morali izseliti vsi tujci, Japonci se boje ruskega brodogradja; prav zato tudi hité s prevažanjem čet in vojnih potrebščin za mandžursko bojišče. Skoro gotovo nismo več daleč, ko se spoprime ta japonsko in rusko brodogradje. Upamo, da bomo o tem poročali že v prihodnji številki „Domoljuba“.

LISTEK.

Dobro so jim zagodli.

Solčava je vas tam v Gorjancih in leži na kraju, kjer lahko vsakdo pogleda tje doli v sosednjo Hrvaško. Pa ne samo pogleda, tudi na izprehod sme tja doli, a vrniti se mora prazen, kajti drugače mora skleniti „prijateljstvo“ s financarji, ali kakor so jih Solčavci imenovali — z leblajtarji, ki so posebno hitro izvohali tistega, ki je kaj dišal po tobaku in ga potem spremili na kraj počitka in miru — v temnico. Zato pa so bili Solčavci jezni na te preklicane leblajtarje, ki jim še „nedolžnih“ izprehodov po lepi Hrvaški niso dovolili in zato so gruntali in gruntali, kako bi se znesili nad njimi. Izmed njih pa je bil na leblajtarje najbolj hud Kovač, ker je moral presedeti nekaj dni in to samo zaradi tega, ker je zamenjal ene kilo železa s tobakom.

„Tihotapil ne bom več“, je zatrjeval, a za financarja pa tudi ne grem. Najhujša kazen v vicah bi bila, če bi moral biti osem dni za leblajtarja; tega ne bi mogel prenesti!“

A nekateri so pa ravno nasprotno mislili: „Sedaj še le prične“, so zatrjevali. — Ker je šel g. komisar z ženo vred za dva meseca na dopust in so ostali samo trije navadni leblajtarčki, so si mislili Solčavci: „Sedaj pa le dajmo; mačke ni doma!“ Bahač, vodja tihotapcev, si je kupil v mestu popolne obleko (uniformo) nadkomisarja. Kako se mu je podala; posebno zvezde pod vratom in dolga sablja! V ti uniformi je mislil mladiče — leblajtarčke pognati ravno v nasprotno stran, da bi tako na drugi strani njegovi tovariši lahko kar na debelo odpravljali svoj posel.

Dan izvršitve je bil tu — Sedaj pa je prišel po nesreči tudi Kovač vmes. Na večer je bil v gostilni v družbi zbranih tihotapcev. Ko so že mislili odriniti, prinese eden poročilo, da je trgovec s ceno za to-

bak tako poskečil, da se trud in strah pred leblajtarji skoraj nesplačata. Pričelo se je sedaj zabavljanje čez trgovca, ki pa je doseglo svoj vrhunec, ko so pričeli udarjati čez leblajtarje. Tudi Kovač je prišel v tak ogenj, da je moral pridno zalivati, da mu ni zavrela kri. S trdo pestjo je tolkel toliko časa, dokler ni — zasmrčal.

Tihotapci so bili židane volje in sklenili so, da morajo leblajtarcem eno zagosti. A kako? Pogruntal jo je Bahač in sicer tako, da so se vsi tako od srca zasmejali, da bi bili kmalu zbudili smrčečega Kovača. Takoj so bili na nogah.

Hitro prenese Kovača v sosednjo sobo. Lepo mu umijejo obraz in roke; prinese škarje in britev in o lepi črni bradi kmalu ni bilo sluha; brke mu lepo po gosposko navihajo in tudi lase pomestno skampljajo. Bahač je prinesel uniformo nadkomisarja in kmalu je bil Kovač — nadkomisar. Na nos se mu potisnili naočnike (cviker). Kovač je med tem levenjem le parkrat malo močneje zasmrčal. — Ko je bil gospod nadkomisar napravljen, so ga ogledovali tovariši in zbijali šale. Da ga niso napravili sami, gotovo bi ga imeli za pravega. Še žena bi ga ne bila sedaj spoznala.

Sedaj pride poglavitno. Bahač in še dva tovariša so pograbili nadkomisarja in ga posedili na klop pred poslepje finančne straže. Popravili so mu kapo, pripasali sabljo, potem pa potegnili za zvonec. Kmalu se je odprlo okno in z zaspanim glasom je prašal, kaj da je.

„Gospodu nadkomisarju, ki je ravno kar prišel, je slabo“, in Bahač in tovariša sta zbežala za vogal hiše.

Kmalu se odpro vrata in prikažeta se dva stražnika v polni uniformi, eden z laterno v roki. Pet korakov pred „nadkomisarjem“ se vstopita po konci, salutirata in ker se postava le še ne gane, se globoko poklonita. — Oni za voglom komaj zadržujejo smeh. — Ker se pa „nadkomisar“ le ne gane, stopita bližje in sedaj sta še le spoznala, da ima „g. nadkomisar“ tovariša pri sebi, ki je precej močnejši od njega in ne porajta na komplimente. Pekliala sta pomoč in Kovač se je kmalu zibal na mehkih blazinah.

Lepo jutro je sijalo v sobo in ura v farnem zvoniku je naznanjala sedem, ko se zbudi „g. nadkomisar“. Čudno je pogledal po sobi okoli — vse tuje — mane si oči — prime se za glavo, kakor bi se hotel prepričati, če jo ima še na pravem štilu. Na stolu poleg postelje ugleda čudno obleko, na mizi kapo in sabljo. Kovač je gledal vedno bolj debelo. Vse se mu je zdelo nekako megleno in vrteče; nič jasnega, stalnega. Venemer se je prijemal z roko za glavo. Vstal je in šel k ogledalu. A v ogle-

dalju je zagledal popolnoma tuj obraz — lepo obrat, brke gosposke navihane in na nosu naočnike. „Ta v ogledalu pa je veliki gospod“, si je mislil Kovač in vrgel naočnike na mizo. Sedaj je videl bolj natanko.

Videl je, da je financar. Zvezde na ovratniku so mu naznanjale veliko čast. Jezna je stresel z glavo in šel k oknu. Videlo se je na ozko dvorišče — vse tuje.

Kovač je pričel rentaćiti.

„Ja, ali sem res financar? ... Kakor se meni zdi, sem bil po poklicu do sedaj kovač — ali se mi samo sanja.“

Zopet se je ozrl po sobi in zagledal en ženski klobuk.

„Devet milijonov mačkov, pa ja nisem nazadnje še s tako gosposke trlice oženjen... To bi bilo najlepše... Kakor se meni še majhno dozdeva, sem enkrat vzel eno močno kmečko bunko; seveda toliko pa spet ni bila močna kakor sem jaz; ker bi to moglo postati za me slabo... Morebiti so pa to samo sanje... Pa ja nisem nazadnje na onem svetu in k financarjem obsojen... Še tega se manjka!“

Kar potrka nekdo hitro na vrata.

„Neter“, zavpije jezno Kovač.

Skozi vrata se prikaže mlad financar in dela kompliment na kompliment:

„Dobro jutro g. nadkomisar! Ali so dobro spali? Imajo li kakšno željo? Morda jim diši črna kava? Ali morda še želijo počivati?“

Vrag vzemi tebe in nadkomisarja“, zareži Kovač.

„Ali jim je slabo, g. nadkomisar?“

„Molči o nadkomisarju, če ne —“ in Kovač je pokazal svojo trde pest.

„Ali, za božjo voljo, g. nadkomisar.“

„Ja, od kedaj pa sem nadkomisar?“ zarentaći Kovač.

„Te bodo pa že sami bolj vedeli kakor pa jaz.“

„Jaz prav čisto nič ne vem.“

„Ali čem poklicati tovariša, ki jim bo to povedal.“

„Pokličiči, kogar hočeš.“

Kmalu je prišel drugi tovariš, ki je poznal nadkomisarja in ki Kovača ni videl, ker je bil ponoči v službi. Ker pa tega „nadkomisarja“ ni poznal, zato je dejal:

„Gospod nadkomisar so najbrže iz sosednega okraja.“

„Samo to vem, da sem na svetu“, se odreže kovač.

„Ja, gospod nadkomisar!“

„Jaz nisem nadkomisar!“

„Dovolite, kaj pa ste vendar?“

„Jaz sam ne vem!“

„Naj nikar ne zamerijo; kako pa pridejo sem?“

„Povejte mi rajše, kje sem!“

„G. nadkomisar so v Solčavi v posloplju finančne straže.“

„Tako? Solčava... Tu sem bil pa jaz basih doma, če se ne motim.“

Financiar je pričel nekaj slutiti; zato je prašal: „Prosim, naj povedo, kdo se vendar?“

Kovač je pogledal na uniformo na stolu in dejal: „Ne vem!“

Financiar prične vihati brke; kovač pa se obrne in gleda skozi okno, kar se obrne in reče:

„Pojte deli v vas h kovaču in prašajte, če gospodarja ni doma — Če je doma, potem ne vem, kdo sem — če ga pa ni, potem bi jaz lahko bil nazadnje kovač.“

Financiar, ki je prvi pozdravil kovača, je tekel na njegov dom. Tam je dobil prestrašeno ženo, ki je po celi vasi popraševala po možu, pa ga ni bilo nikjer. Da je šla z njim, je umevno. — Ko je kovač ugledal svojo ženo, skočil ji je nasproti in dejal: „Vidiš, Franca, kmalu bi me bili tebi ukradli! Oh, kako je svet hudoben!“

„Oh, Ježe, kako pa prideš v to maškaračo? ... In brada? ... Kje si jo zgubil? Si ga pa že zopet imel par litrov preveč?“

Kovač ni znal dati pojasnila. — Žena je šla domov in poslala možu njegove obleko in „nadkomisar“ se je prelevil v navadnega človeka ...

In konec? Iskali so pravih tičev a zastonj! Kovač je dobil od Bahača en cekin za lepo brado; drugega ni bilo nič, le financiarjem je ostal dolg nos.

Spomin na dvestoletnico Marijine Božje poti v Kropi.

(Dalje.)

Pobožno ljudstvo je od sedaj tako častilo to podobico, da je ni pustilo več od tega kraja kam premakniti in je opravljalo pčitne molitve pred šatorom. V šatoru so gorele vedno lučce „Materi usmiljenja“ v čast.

Še večje zaupanje do te podobice je nastalo pri ljudstvu, ko se je zgodil naslednji čudež: Žrebljar Blaže Stergar je imel majhno hčerko, ki jo je mati dojila, zraven pa zaspala in dete zadušila. Ko se mati prebudi, najde dete mrtvo v naročji in se silno prestraši. Pa v tem hipu se vzbudi v njej zaupanje v Našo ljubo Gospo pri Kapelici, in ona se zaobljubi, ako bo dete zopet zadobilo življenje, da hoče od dna hriba gori do Kapele iti po golih kolenih. Ko je pa to obljubo z vso vnemo in vero storila, je dete, ki je nekaj ur na mizi mrtvo ležalo, zdajci zopet oživel. In potem je svojo obljubo izpolnila ter je šla po golih kolenih gor do kapele, da ji je iz kolen tekla kri. Ta čudež sta Blaže Stergar in nje-

gova žena Neža s prisego pripoznala in potrdila pred takratnim velikim županom kamnogoriškim, gosp. Karolom Jožefom Kapus-om vpričo treh jezuitov.*)

Ne morem se čuditi, da so ljudje najprej od blizu, potem pa tudi od daleč prihajali, nekateri v manjših družbah, drugi zopet v procesijah v obilnem številu prosit pomoči, iskat tolažbe in zdravja dušnega, kakor telesnega pri Mariji milostnega srca.

Smelo tudi trdimo, da ni ostala najdena podoba v lesenem šatoru, ampak da so ji postavili najprej zidano kapelico, (odtod ime cerkvi), dokler niso čez sedem let dobili dovoljenja zidati cerkve. Ves ta čas podobice niso hranili v šatoru.

Leta 1707. je šla prva očitna velika procesija k tej kapelici.

Dne 7. aprila l. 1712. je tedanji posestnik Matija Žigon brezplačno dal toliko prostora od svojega posestva kolikor je bilo potrebno za cerkev, kapelanijo in majhno gospodarsko poslopje. Ker je bil kraj, kjer je bila podobica najdena, v gozdu in bregu, je bilo treba odstraniti drevje s koreninami in hriba toliko odkopati, da se je dobil potrební raven prostor.

Preden je bilo od višje cerkvene oblasti dovoljeno cerkev zidati, je bilo treba ovreči marsikatero predsodke. Cerkvena oblast je bila v skrbi, da bo z novo kapelico trpela na ugledu in dohodkih župna cerkev. Zato so morali tedanji fužinarji in župljani pismeno obljubiti, da bodo skrbeli in vzdrževali novo cerkev in ne zapustili župne cerkve.

12. majnika l. 1712. je ml. g. Frančišek Karol grof Kauniz, škof Ljubljanski, milostljivo dovolil, da smejo cerkev zidati.

Ko so to dovoljenje dobili, so se lotili dela z vso vnemo. Delo je tako hitro napredovalo, da je 10. junija l. 1712. imenovani škof sam postavil vogelni kamen in kraj blagoslovil. Zraven so bili: tedanji kroparski župnik g. Erhard Benedikt Rusinger pl. Rosenheimb; gosp. Maks Lorenc Kappus pl. Pichelstein, takratni duhovni oskrbnik pri sv. Lenartu (potem tukaj župnik od leta 1717. do 1726.); gosp. Janez Kapus in njegov sin Anton in mnogo drugih.

Tretji dan potem (13. junija) je prišel Mošnjški župnik Jakob Pretnar z veliko procesijo svojih župljanov in obljubil, da bodo prišli vsako leto, dokler bo živel.

Peti dan (15. junija) je prišel gosp. Jurij Omota, radovljiški kapelan z vso faro v procesiji, imel je peto sv. mašo in častno pridigo. (Takrat so morali le za silo altar narediti.)**)

13. novembra leta 1712. je imel tukaj gospod Šimen Bogataj svojo novo mašo.

*) Glej Volčič: „Življenje device Marije“ str. 259.

***) Volčič, „Življenje Marije Device“ (družba svetega Mohorja) in stari pisani list v arhivu.

Andrej Jenko, vikar radovljiški, je lepo pridigoval. Bilo je 3000 ljudij navzočih. Tu se vidi, kako vneto in hitro so morali zidati, da je bilo mogoče imeti novo mašo v cerkvi, ki so jo komaj pred štirimi meseci začeli zidati. Pa saj še sedaj pravi ustno izročilo, da so vsako, še tako težo, ki so jo naložili na voz, lahko speljali po hudo strmi poti do kapelice. Vozili so pa ljudje samotež.

10. oktobra l. 1712. je bil dozidan kor. 16. oktobra t. l. je maševal takratni župnik gosp. Erhart Benedikt Rusinger pl. Rosenheimb in pridigal je Jurij Omota, kapelan radovljiški.

Avgusta meseca l. 1713. je bila cerkev in zakristija dodelana. Posvetil jo je meseca julija l. 1729. knezoškof ljubljanski, Feliks Žiga plem. Schrottenbach; ko je bil župnik v Kropi Franc Jožef Clederer.

Pravi dan posvečenja je bil bržkone dan 2. julija l. 1729., dan Obiskanja Marije Device. Ta dan vsi župljani v Kropi praznujejo, imenujejo ga pa „Kovaški Šmaren“, ker si kroparski žrebljarji lastijo ta praznik za se.

Ob času škofovega obiskanja l. 1736. je bilo določeno, da naj se praznuje spomin blagoslovljenja cerkve prvo nedeljo po prazniku rojstva Marije Device, to je: v nedeljo sladkega imena Marijinega. Toda župnik in ključarji so prosili škofijstvo, naj se praznuje vsako leto prvo nedeljo po sv. Luku, torej v nedeljo po 18. oktobru. To je dovolil generalni vikarij Janez Jakob Schilling s pismom z dne 28. julija l. 1736.)*

Dasiravno so se višje cerkvene oblasti ustavljale zidanju nove cerkve, češ, da bo trpela na dohodkih farna cerkev, vendar je trdna volja župljanov in duhovnov, kakor tudi prepričanje, da hoče tukaj Marija češčenena biti in od tukaj ljudem milosti deliti, premagalo vse ovire. Ljudstvo je delalo in ni jenjalo, dokler ni bila dovršena lepa, prijazna podružnica „Kapelica“.

Dolga je od zida za velikim altarjem do velikih vrat 21 m in široka od stranskih vrat do nasprotne stene 10 m. Od presbiterija nadalje proti glavnemu vhodu je zidana skoro v polnem krogu. Na velikem altarju je dobila svoje častno mesto čudodelna podoba „Materi usmiljenja“.

Najstarejši ljudje pripovedujejo, kar so sami videli, še bolj pa, kar so slišali od staršev, s kolikim zaupanjem in s koliko pobožnostjo so romarji od vseh strani, zlasti pa z Gorenjskega skupaj vreli, da so milostni podobi Marije prečiste Device svoje češčenje skazovali; zlasti pa so matere svoje dojenčke prinesle darovat „Materi usmiljenja“. To se tudi sedaj še godi zlasti 2. julija, na dan Obiskovanja Marije Device in pa na praznik Vnebovzvetja Materie Božje.

*) Stara listina v arhivu.

Koliko milosti je verno ljudstvo tukaj prejelo, koliko čudežev je Bog tukaj storil na prošnjo Marije Device, koliko stiskanih je v največji sili in potrebi tukaj dobivalo hitro pomoč, koliko bolnikov je tukaj doseglo izgubljeno zdravje, nam priča učeni stolni dekan šenklavške cerkve v Ljubljani Janez Talničar pl. Talberg v latinski knjigi: „Epitome chronologicum“, kjer pripoveduje najimunitnejše dogodbe na Kranjskem. Glej stran 98, leto 1708, kjer to-le piše:

„Fantiči v Kropi, v cesarskem rudniku, so jeli častiti podobo Matere Božje v leseni kapelici, ki odslej zmirom bolj slovi zavoljo dan na dan večih čudežev v prid in zveličanje prosilcev.“)

To nam spričuje mnogo starih, zahvalnih podob s podpisi. Pa tudi iz novejših časov

*) Knjižica Jožefa Zupan, stol. prošta v Ljubljani od l. 1868.

vidimo zahvalne podobe na stenah okoli velikega altarja, večinoma s podpisi. Na mnogih je tudi povedana milost, ki jo je dotični v kapelici dosegel na priprošnjo Marije. Milostna in čudodelna podoba pa prijetna cerkev imate v sebi nekaj čudovito ljubega in mičnega. Zato pa tudi vsacega tujca kakor domačina ta cerkvica ljubeznivo vabi k sebi. Malone vsak tujec, kakor vsak potnik, ki pride v Krope, obiše Marijo v tem svetišču.

Domačinom je pa ta cerkev tako priljubljena, da jo mnogi obiskujejo tudi med tednom. Ob nedeljah in praznikih pa jo obiše skoro vsak domačin. Ko otrok izprehodi, ga že peljeta mati in oče za roko v ljubo Marijino cerkev. Naši mladenči, ko gredo k vojakom, vzamejo seboj podobico naše Matere Božje, in v vseh nevarnostih jim je spomin nanjo moč in tolažba. Še

taki, ki so si domačijo izvolili v drugih krajih in deželah, se z veseljem spominjajo cerkve in Matere Božje v Kropi.

Ta nekdanja daleč znana Božja pot Marijina je bila kasneje zelo opuščena, in brčkone v žalostnih časih konec osemnajstega stoletja z drugimi vred tudi prepovedana. Vendar še zdaj iz nekaterih daljnih krajev prihajajo pobožni Slovenci počastiti to čudodelno podobo nebeške Matere.

Kar so v posvetno nečimernost zatelele lebane posvetnjaki obilne shode pobožnih romarjev preustrojili v glasovite sejme in pregrešne plesne zabave, izvolila si je Marija druge kraje, kjer v sveti tihoti deli svoje nebeške milosti tem, ki prihajajo res le Njo častiti, ne pa kupčevat ali se pregrešno zabavat.*)

*) Tako toži popisovalec v „Življenju Marije Device“.

Razgled po domovini.

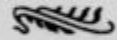
Delavska društva, pozor! V nedeljo, dne 9. julija t. l., bo pri Devici Mariji v Polju posvetovanje zastopnikov naših delavskih društev ob blagoslovljenju zastave endotne organizacije. Na tem našem shodu bo delavstvo predvsem izrazilo svoje zahteve glede vladnega zakonskega načrta o starostnem zavarovanju. Načrt resolucij in natančnejši spored bosta odposlana v kratkem. Dolžnost naših delavskih društev je, da bodo vsa zastopana na zborovanju. Začetek zborovanja je točno ob 9. uri dopoldne. — Osobito pa želimo, da bi bila zastopana naša izobraževalna društva in bila slavnost splošna za našo nepolitično organizacijo. Vsak, ki se bo udeležil slavnosti, bo zadovoljen in se bo gotovo tudi kaj naučil, ker je naša organizacija pri Devici Mariji v Polju popolna in obstoji iz „Krščansko-socialnega izobraževalnega društva“, „Strokovnega društva za delavstvo“, „Konsumnega društva“ in pa „Rajfajznovke“. Organizacija ima dva doma: konsumno društvo ima svoj dom, ima pa tudi velik in lep dom negospodarska organizacija. Podrobni spored še priobčimo.

II. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev. Podpisana družba priredi konci meseca junija ali v pričetku meseca julija t. l. II. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev, kakor lansko leto v Švico, letos na Gorenje Štajersko, oziroma na Koroško. — Potovanje bo trajalo 3—4 dni, stalo bo okoli 60 K z vsem vred in se bo vršilo pod vodstvom mlekarkega nadzornika, gospoda J. Legvarta. Natančen spored in čas se bo še določil in pravočasno objavil. — Pod-

pore za to potovanje se ne bodo dajale ter bo moral vsak udeleženeec vse stroške sam pokriti. Potovanje se priredi, če se zglati 10 udeležencev. — Udeležitev je zglati do **20. maja t. l.** — Za sedaj je nameravano ogledati hleve in planinsko gospodarstvo vzorne kmetije benediktinskega samostana v Št. Lambertu, živinorejski zadrugi v Knittelfeldu in v Judenburgu, mlekarstvo zadrugo v Št. Štefanu, štajersko deželno šolo za živinorejo in planinarstvo o Grabnerhofu, rejo simodolske govede in angleških prašičev na posestvu kneza Schwarzenberga v Muravi, štajersko deželno kmetijsko šolo v Grotenhofu pri Gradcu, vzorno perutninarstvo na štajerskem deželnem posestvu v Feldhofu, viteza Plessinga obširno in vzorno rejo prašičev v Waldeggu in viteza Rosmanita vzorno perutninarstvo v Rotweinu pri Mariboru. — **Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.** — V Ljubljani, dne 10. maja 1905.

Znamenja ob potih. — (Mila prošnja). Predragi častilci Marijini! Lepo smo proslavili lansko leto Marijo ob slovesni petdesetletnici proglašenja verske resnice brezmadežnega Spočetja. Veliko dobrega je bilo storjenega. Pa še eno prošnjo imamo do vas, predragi častilci in častilke Marijine! Nam reč to, da bi se znamenja, križi in kapelice ob potih in cestah popravile to spomlad! — V nekaterih krajih so že sedaj zelo lepo popravljena, a veliko je pa še znamenj, križev in kapelic v naši mili slovenski domovini, ki so zelo zanemarjena. Zato vas prosimo, da bi se z združenimi močmi kolikor mogoče popravila. Naj podari vsak, komur je mo-

goče, majhen darček v ta namen in kaka dobra žena ali Marijina hčer naj to zbere in potem obrne v ta namen. Saj vam bosta ljubi Bog in Marija stoterno poplačala to že na tem svetu, še bolj pa na onem v sv. nebesih, kamor naj nas vse skupaj pripeljeta mili Jezus in njegova blažena mati Devica Marija.

Gorenjske novice.

° **Dobrova pri Ljubljani.** Boj za svetega Jurija. Na Dobrovi imajo na Hruševem staro znamenje s staro soho svetega Jurija. Že več let so se neki tujci zanimali za to soho in so jo hoteli kupiti. Dne 9. maja letos so prišli tujci zopet in se posestniku Francetu Žirovniku dali za kip, ki je last cele vasi, 50 kron. Vsa soseska se je dvignila, ko je to čula ter ni pustila pred starega kipa. Gotovo je, da mora biti soha nekaj vredna, ker so se tujci tako zanimali zanjo. Denar so domačini poslali nazaj, svetega Jurija so pa prenesli v cerkev. Ob tej priliki opomnimo, naj ljudje stare stvari nikar sami ne prodajajo, naj se prej posvetujejo s svojo duhovščino, ker tujci prešle na naše starine s katerimi hočejo delati dobičke.

° **Vič pri Ljubljani.** Bravci omenjenega „Domeljuba“ bi gotovo že radi vedeli, kaj je s cerkvijo na Viču. Člani društva za zidanje se pridno nabirajo, društvo deluje skrbno in marljivo, četudi ne usiljivo, ali z nekaterimi tisoči kron se ne more pričeti zidanje. Čudno je toraj, da nekateri člani obupujejo nad stavbo; nekoliko več

potrpljenja je pa že treba. Kaker hitro bo mogoče, se prične z zidanjem. Nikar tedaj obupati, zrn do zrra pogača, kamen do kamna palača. Molimo, zbirajmo, vse drugo podeli ljubi Bog. — Tudi prostora še nimamo za cerkev in dobro je, da ga še nimamo, ker stvar mora biti preiščena na vse strani. Upanje pa imamo, da bo to vprašanje rešeno ugodneje, nego se misli. Toraj zaupanje in pogum! Taka podvzetja trebajo sicer veliko navdušenosti, vendar nič manj previdnosti.

* **Horjul.** Prav veliko veselje nam je napravil Brezniški gospod župnik, ko je v četrtek popoldne spremil semkaj ondotnega rojaka, preč. g. Jožefa Pristov, kot našega novega župnika. Sprejem nevodošlega g. župnika je bil presrčno ljubeznjiv. Pod Lesnim Brdom, na meji Horjulske župnije so čakali občinski odborniki in nekateri drugi gospodarji z županom na čelu; in povdarjalo se je v pozdravu, da pač gospod župnik tu ne bo našel bogastva, a dobil bo vdana in verna srca. Pri vходу v vas Horjul je v izbranih besedah pozdravil načelnik gasilnega društva. Prav ljubko in prisrčno je šolska mladina pod vodstvom gospoda nadučitelja in gospodične učiteljice sprejela in pozdravila svojega novega veroučitelja in dušnega pastirja, spominjajoč se tudi blagega g. prednika. Iz pozdravov mladeniške in dekliske Marijine družbe je pa edsevala posebna udanost do svojega novega voditelja. Popolnoma napolnjena je bila župna cerkev, ko je g. župnik v prvič dal blagoslov z Najsvetejšim svojim novim faranom. Zvečer se je iz vseh vasi zbrala ogromna množica pred župniščem, in ob pol 9. uri je prikorakala požarna bramba z lampijoni, ter so pevci pod vodstvom organista gosp. Zdešarja zapeli tri prav primerne pesmi. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo g. župnika; in vsa vas Horjul se je zasvetila v lučicah. G. župnik se je sam izrazil kako vesel in zadovoljen je svoje nove župnije in župljanov. Naj ga Gospod mnogo let ohrani tukaj tako čvrstega, veselega in zadovoljnega!

* **Vlak ga je povozil.** Na železniškem mostu med Globoko in Otočani so našli 38 let starega posestnika Simna Seberla, podomače Komarja iz Misač mrtvega. Na poti demov si je hotel okrajšat pot in je šel čez železniški most, kjer ga je povozil vlak. Zapustil je 7 nepreskrbljenih otrok.

* **Nagla smrt.** Jožef Žvan iz Polja v Bohinji je prisedel na voz k vozniku, ki je vozil pivo gostilničarjem okoli Bohinja. Voznik je hitre pognal, Žvan je omahnil in padel pod težki voz, ki mu je šel čez telo. Hudo poškodovanega so prenesli sorodnikom na Polje, kjer je drugi dan umrl. — Ubil se je 79 letni Tomaž Žmitek, stari mlinar od Fužine pri Bohinju. Starček je na-

vadne sam stanoval v mlinu in po močeh še vedno mlel. Ponoči je vstal, zašel v temi k nategi in tam 3 metre globoko padel. Obležal je na mestu mrtev.

* **Hinavka.** Marija Smukavec, ki je obsojena na smrt, ker je pripravila svojega ljubimca do tega, da je ustrelil njenega moža, je pisala svoji sorodnici v Bohinj. V pismu ji je med drugim tudi naročila, da naj gre poškopit njenega moža z žegnano vodo.

* **Jeseniške novice.** — Stavka pri podjetništvu Madile. V ponedeljek 8. maja se začeli stavkati delavci tvrdke Madile pri gradbi nove železnice na Jesenicah. V stavko so stopili vsi delavci, okrog 600 po številu. Povod štrajka je bila premajhna plača in pa preslabe ravnanje z delavci. Delavci so bili plačani od ure. Večina delavcev je bila plačana od 10 do 12 kr. od ure, delavke po 8 kr., le redki so bili bolje plačani. Poleg te slabe plače je pa moral vsak delavec sam preskrbeti orodje, ki ga je rabil pri delu in drago plačati prenočišče. Če pomislimo draginjo, ki je sedaj na Jesenicah, delavci res niso mogli shajati kljub skromni hrani, kaj še, da bi si bili kaj prihranili. Zahtevali so 2 kr. priboljška od ure. Podjetništvo se je drugi dan teliko udalo, da je zvišalo delavcem plačo od ure za 1 kr. V torek popoldne 9. maja se je delo zopet začelo. Izgredev ni bilo nobenih, ker je bilo delavstvo med štrajkom mirno — Ceste na Jesenicah so vsled gradbe nove železnice take, da se Bogu usmili! Vse so razdrapane, da človek ne ve, kam bi stopil. Ali cestni odbor spi? Zakaj ne podreza občinski odbor na kompetentnem mestu, da bo podjetništvo malo bolj pohitelo z zgradbo nove ceste na Savo? Pri prometu ki je sedaj na Jesenicah, se lahko zgodijo velike nesreče, posebno na kraju, kjer gre cesta čez železniško progo. — Novi kolo-dvor bodo odprli prometu koncem meseca junija. Veliki leseni most, po katerem prevažajo gromoz, bodo v kratkem podrli. — Uloomiti so poskušali v tukajšnjo pošto neznani zlikovci. Uloom se jim je ponesrečil. Bili so pravečasne prepadeni. — Koncert kat. del. društva. Na velikonočni ponedeljek je priredilo kat. del. društvo v prostorih strokovnega društva na Savi „pri Jeleni“ večer, katerega je lahko po vsej pravici ponosno. Takega užitka nismo pričakovali. Že pogled po veliki, lepo prirejeni dvorani, ki je bila do zadnjega kotička polna občinstva, domačega in iz drugih krajev, je moral očarati. Naravnost presenetilo pa nas je proizvajanje tečk, ki so bile na programu. Vse je bilo dovršeno, sviranje tovarniške godbe na lok, udarjanje tamburašev, petje nežnih in ljubkih skladb Aljaževih. Vrhunec večera pa je bil Foersterjev „Vodnikov venec“, kjer je nastopilo 54 pevcev

in 14 mež godbe. Sijajno proizvajanje veličastne skladbe je vzbudilo v občinstvu velikansko navdušenje. Zbor je bil prisiljen ponoviti veličastni konec. Po koncertu se je priredila šaljivoresna igra Orehkova „Marinček“, ki je po svoji vsebini prav primerna za velikonočne praznike. Vsi igravci so prav dobro pogodili značaj oseb, ki nastopijo v igri, pokazali so s svojim nastopom, da so navajeni odra. Pri prosti zabavi je g. Polušek iz Kranja imenitno zabaval s svojim krasnim tenorjem in šaljivimi kupleti občinstvo. Še enkrat, kat. del. društvo je lahko ponosno na ta večer! — **Strokevno društvo** na Savi je napravilo v nedeljo 7. maja javno predavanje. Govoril je g. Gostinčar o vprašanju: »Ali je krščanstvo res naspretno delavskim težnjam«. Zvečer se je predstavljala žaloigra „Garcia Moreno“. Žaloigra sama na sebi je krasna, pa tudi nastop igralcev, zlasti v nekaterih prizorih je bil tako izborn, da jim moramo častitati. — Iz Hrušico. Delavci pri tunelu so si omislili dragoceno zastavo sv. Barbare. Dne 30. aprila je bila zastava po sv. maši, ki se brala na prostem, blagoslovljena. Pri blagoslovljenju je bilo navzočih nad 4000 ljudi. Popoldne je bila na prostem veselica. — Isti dan je bila na Hrušici povožena Barbara Sladič. Šla je ravno po vodo. Ker je za njo voznik prehitro vozil, se ni mogla pravočasno umakniti in je prišla pod voz. Živela je še 11 ur. Zapustila je tri nedorasle otroke. — Preder skozi Karavanke bo kmalu prevrtan. Še 40 metrov široko plast je treba predreti. Koncem majnika upajo tunel prevrtati.

* **Izvanredna lovska sreča.** Franc Peternel iz Leskvice, predsednik kmetijskega društva, je eno jutro tri divje peteline vstrelil.

Iz Blejskega kota.

* **Hrvat je oklal Hrvata** na Boh. Beli in mu prerezal obe reki; prišla je komisija na lice mesta.

* **Hvala Bogu!** pravimo ob takih-le prilikah, da bo že kmalu končano delo pri velikem predoru na Obrnab; delo že po jema. Kmalu se popeljemo pod planinami na Goriško.

† **Iz Ribnega je odšel visokčastiti gosp. župnik Jožef Pristov.** Žalujemo za njim gospodje duhovni sbratje, žalujejo za njim dobri farani, katerim je blagi gospod z velikimi žrtvami ustanovil faro, žaluje vsa okolica, saj je veliko storil pri zadruzi in posojilnici bleški za razvoj socialnega življenja, veliko delal v izpovednici po vseh farah za razvoj verskega življenja. Bog ga spremljaj, vódi in blagoslavljaljaj v novem vinogradu Horjulskem!

* **Kdo vé, kje spi?** — Kdo? —

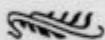
Podružnica sv. Cirila in Metoda na Bledu? — Slovenski Bled, zbudi jo!

* **Prešern** pač zasluži, da se mu vsaj za silo prenove obelisk pred cerkvijo. Skoro bi nas bilo lahke sram, da Slovenci, recimo Blejci, še tega edinega spomenika ne moremo obdržati v dostojnem stanju.

* **Nemški dopis** je poslal slovenski stavbeni odbor za zgradbo nove župne cerkve na sedaj še slovenskem Bledu slovenskemu občinskemu uradu, ki je pokazal dopisu pot nazaj stavbenemu odboru. Prav je bilo! Naj le sl. bleški občinski urad pa tudi drugi dosledno tako ravnajo.

* **Nova cerkev bo posvečena** v drugi polovici julija.

* **V Gorjah** se bo na binkoštni ponedeljek slovesno praznovala 25 letnica katoliškega bralnega in izobraževalnega društva. Igrali bodo na prostem „Divjega lovca“.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

† **Litija.** Ustanovni shod „Strokovnega pomožnega društva za Litijo“ se je vršil v nedeljo (7. maja) ob obilni učeletbi delavcev in delavk. Govorili so Ablauf Bric, Erženova in Jeriha. Pristopilo je že lepo število članov. Mlademu društvu želimo obilo uspeha. — Umrl je 11. maja ob 10 zvečer upokojeni hotiški župnik č. g. Matija Absec. Šele v ponedeljek se je preselil iz Hotiča v Litijo, a tu nam ga je smrt naglo odvzela. V tem okraju je služboval nad 30 let in bil vobče priljubljen. N. v m. p! — Ozdravela je gospa Franja pl. Wurzbach. — Slančev „šac“. Pri prekopovanju Slančevega vrta je dobil hlapec lonec, pokrit in zadelan s pločevino. G. Slanc je dal delavcu zeksar, pa je šel domov z loncem. Kaj je bilo notri, se ne ve. Ljudje pravijo, da velik šac.

† **Radeče pri Zid. mostu.** Sklenili so ustanoviti obrtno-nadaljevalno šolo. — 7. maja se je slovesno ustanovila dekliška Mar. družba.

† **Sv. Jurij pod Kumom.** Šola se bo razširila v dvorazrednico.

† **Prežganje.** Novi luterajnski list „Blagovestnik“ prihaja sem v obilnem številu na naslov župana, svetevalcev, gostilničarjev in obrtnikov. Mi pravimo: kmetje ga ne bodo brali, ker se dobro v veri poučeni, za liberalce je pa prepobožen, ker nima notri nič taciš svinjarij kakor „Narod“. — Vsled pomanjkanja ljudje trumoma zapuščajo dom.

† **Šmartno.** Veliki teden je bil v znamenju obešanja. V ponedeljek se je baje poskušal obesiti nek liberalce, katerega je

pa še hlapec o pravem času rešil. Toda obešeni se je jezil, češ, kaj si me rešil, videl sem že toliko denarja pred seboj in vse bi bilo moje. Mi nismo bili zraven, torej ne vemo, koliko je na tem resnice. — Veliki četrtek se je pa v zmešanosti obesila gospa Amalija Židanek. Bila je že v bolnišnici in že dlje časa zmedene pameti. — Nagloma je spet umrl Andrej Obolnar. Prejšnji dan je še bil v gostilni. — Umrla je Marjeta Porenta, katero je že pred dvema leti zadela kap. — Snuje in namerava se ustanoviti konsumno društvo, ki bi bilo zelo koristno

Pogled na Vladivostok.

za kmete iz okolice, ker trgovci v Šmartnem so sami liberalci. Od cerkve žive, a vendar „Narod“ beró, ki cerkev blati.

Z ribniške zemlje.

† **Novega adjunkta** dobomo v Ribnico v osebi g. J. Toporiš, kateri je dosedaj služboval v Črnomlju.

† **Nazaj je prišel** v našo dolino g. župnik v Dolenji vasi Fr. Vrhovšek. Bil je namreč svoj čas kaplan v Sodražici in v Ribnici.

† **G. župnik Jakob Ramoveš** je tudi nazaj prišel v Lašče. Bil je ondi pet

let kaplan. Pred tremi leti pa ga je bolezen toliko pritisnila da je moral zapustiti svoje službovanje. Tedaj ga je pa ob velikem manju iz ribniške dekanije na sv. Vidarje tam gori romarski cerkveni govornik toplo priporočil romarjem v molitev k Materi B. In glejte! Pretekli četrtek se je gospod okrepcan vrnil kot župnik na kraj svojega kaplanskega službovanja.

† **Gora je zopet sirota.** Gorniški duhovnik Jože Koblar je zapustil po 20mesečnem delovanju Goro in odšel kot župnik na Savo pri Litiji. Dvojna žalostare zdaj Gornike, žalost za odišlim pastirjem in žalost, ker ne dobe naslednika. Toda tje do 15. julija bodo morali že potrpeti. Onda se obhaja spomin „Razdelitve (ločitve) apostolov“, takrat se bodo razkropili po škofiji. Torej Gorniki, pobrigajte se, da privedete katerega na Goro!

† **Dobili smo pismo z Gore,** v katerem se Gorniki zahvaljujejo gospodu Koblarju za vse dušne in telesne dobrote in in kličejo, naj jih Bog živi še mnogo, mnogo let v vinogradu Gospodovem!

† **Se nam je že dalje časa dozdevalo,** da je uradništvo v Ribnici se ločilo od ribniških dopisovavcev v „Slovenski Narod“. Zdaj smo pa do dobra prepričani, da je res tako. Kajti tako neumen more biti le kak človek, ki ima z žajfnico ali pa s kofemalnom opraviti, da piše, da bi bilo to škoda za Ribnico, ako bi se ondi naselil upokojeni župnik Šalehar. Nasprotno bi imeli Ribničanje od njega le korist, plačati bi mu ne imeli Ribničanje niti vinarja. Mi smo mnenja, da bo gospod, ako se naseli v Ribnici, tudi še jedel, morda tudi pil, oblečen in obut bo menda še tudi hodil, zvečer menda ne bo sedel v temi in pozno, menda si bo dal tudi kuriti. Tudi striči se bo dal kedaj (seve ne gotovo v Ribnici). — Vse te stvari je bil gosp. župnik dozdej navajen plačevati, torej ne bi imela Ribnica radi nje izgube, pač pa kolikor toliko debička. Tako sodijo razsedni ljudje. Torej žajfar ostani le pri žajfnici in kofetar pri malnu.

† **Uradništvu prav pripravno** in priljubljena je esma maša v Ribnici zato jim je gotovo ljubo, da pride v Ribnico kak upokojen duhovnik, da je ta maša osigurana za vsako nedeljo in praznik, kar mora sicer dostikrat izostati radi „žegnanj“ pri podružnicah. Iz tega sklepamo, da pisarije v „Slov. Narodu“ ne potekajo iz uradniških peres.

† **Počeshčeni Stružanci.** V Ribnici se prikazujejo polagoma na vogalih tablice z imeni ulic. Med prvimi se je našla tam v starodavni „gasci“ tablica z napisom: Struške ulice. Mi smo mnenja, da se je za to počeshčenje gotovo najbolj po-

tegnil gostilničar Jakob, kjer so v njegovi hiši dobro obškovanu struški semnji za neke afrikanske živali, ki imajo štiri roke in nobene noge. Slišimo, da jih Stružanci dosti pokupijo in prinesejo „pod kapo“ domu, seveda ne na veselje žena, mater in otrok.

† **Iz robarskega kota.** Dne 2. aprila t. l. je bilo priredilo k. s. izobraževalno društvo prav zabaven in poučen popoldan. Veleč. gospod župnik iz Turjaka nam je nadaljeval predavanje „Črtice iz francoske revolucije“. Gospodu predavatelju vsa čast in hvala! Šolski učenci pa so nas iznenadili s petjem in igro: „Županov sin“. Dne 23. aprila t. l. je pa v prvič nastopil večji mešan zbor, ki je še dovolj častno rešil svojo vlogo. Igrali pa smo igro: „Dobro došli“. Dne 21. in 28. maja pa priredimo nekaj posebnega, zato si drznemo farane in naše bližnje sosede sedaj opozoriti, da ne bi zamudili te prilike! Dne 21. in 28. t. m. popoldne ob 3. uri vsi v Rob, bodi vaše trdno odločilo! Spored: 1. Pozdravni nagovor. 2. Petje (mešan zbor). 3. Igra. K obilni udeležbi vabi odbor.

Belokranjske novice.

† **Poročil** se je g. Alojzij M helčič organist v Metliki z gospodično Mici Šuklje iz Lokvice, sorodnico g. poslanca Fr. Šuklje. Bilo srečno na mnoga leta!

† **Nogo zlomil** si je župan na Suhoru, Fran Tomc.

† **Novi zastavi** ste dobile mladeniška Mar. družba na Radovici in dekliška družba Mar. v Črnomlju.

† **Prestavljen** je č. g. Jožef Pravhar iz Semiča v Črni vrh pri Idriji. Bil je jako priljubljen gospod in je vsem žal zanj!

† **Nagla smrt** je zadela nekega posestnika iz Božičjega vrha, fare Suhor. Gnal je na pašo, pa je omedlel in umrl.

† **Modrost!** Ces. kr. deželni šolski svet pošilja našim slovenskim županom nemške odloke. G. Tavčar, kje je vaš kveder? Obrcajte no vaše ljubeznive tovariše, da se bodo spomnili svoje dolžnosti nasproti slovenskemu jeziku!

† **Liberalna hudobija.** Liberalci hočejo na vsak način napraviti novo šolo na Lokvici. Posebno sta zelo požrtvovalna dva gospoda, namreč šolski nadzornik Turk in pa njegov prijatelj Burnik, znan že iz Kamnika. G. nadzornik gotovo še ni vzel našega zemljevida v roke in je najbolj gotovo imel oči zavezane, ko se je ozrl pri nas okrog, drugače ne bi mogel predlagati dež. šol. svetu, da morajo otroci tu iz Slamne vasi in Gabrovca hoditi na novo šolo v Trnovec — skozi loze po jarkih in navadnih stezah, pozimi pa gaziti sneg na celo, medtem, ko sedaj hodijo po lepi državni in deželni cesti v Metliko. Mogoče je pa to tudi

liberalna hudobija, ki se kaže proti odločnemu slovenskemu kmetu! G. Turk, zakaj se pa zidaje šole?

† **Kakšno vino** imajo Belokranjci, naj vprašajo ljudje gospoda župana iz Žužemberka, ki je že dvakrat tečil pri nas v Drašičih in Vidošičih in je obljubil, da še pride v kratkem. Tacega vina nimajo kmalu kje. Letos pa je trtje precej pozeble.

† **Razprodajo je napovedal** gosp. Uroš Štefanovič, čevljarški mojster v Metliki

† **Občni zbor hranilnice in posojilnice** bode v Metliki dne 28. maja.

† **Pogovor.** Marko: „Kdaj ima država dosti denarjev, Jure?“ Jure: „Kadar zida šole!“ — „Kdaj se pa za ušesi praska?“ — „Kadar je treba kmetu pomagati!“ — Marko: „To se pravi, da je naša država popolnoma liberalna! Zato gre pa vse v Ameriko, kjer smo vsi enaki.“

Admiral Nebogatov, poveljnik tretjega ruskega tihomorskega brodivja.

Iz raznih krajev Dolenjske.

† **Romanje na Brezje** in na Bled bo tudi letos napravilo izobraževalno društvo v Leskovcu pri Krškem. Z doma pojdemo kako soboto popoldne in pridemo nazaj v pondeljek popoldne. Romarski vlak pojde z Vidma, in se bo ustavil v Rajhenburgu, v Sevnici in na Zidanem mostu. V soboto zvečer pridemo na Brezje in v nedeljo popoldne gremo na Bled, nekateri na vozeh, drugi peš po bližnjicah. Drugo jutro gremo nazaj v Ljubljano, kjer se ustavimo za več ur, in v pondeljek zvečer pridemo vsak na svoj dom. Vožnja za sem in tje ne bo veljala več kot nekaj čez pet kron, seveda enako veliko iz vseh postaj. Kdaj ravno bomo šli in koliko bo veljala karta, to boste že še o pravem času zvedeli s plakatov, ki jih bomo dali nabiti po vseh farah, odkoder se pride na postaje Videm, Rajhenburg, Sevnica in Zidan most, naj si bo na Kranjski ali na Štajerski strani. — Pri nas jih je večina za to, da bi šli z doma tisto soboto pred sv. Jakobom, to je 22. julija, ko je najhujše delo že pri kraju; v nedeljo popoldne

pa da bi zraven cerkvene slovesnosti napravili tudi kak shod ali zborovanje na Brezjah, zvečer pa na Bledu veselico ali sploh kaj zabave za romarje. Zato bi nam kako društvo prav ustreglo, če bi se kaj več pevcev in pevk oglasilo za to romanje, da bi tako imeli kak večji pevski zbor. Pišite nam torej na društvo ali pa kar na g. kaplana Fr. Vrhovca, da si še o pravem času preskrbimo petje in sploh kaj zabave. Tudi zastran sporeda pri romanju nam bo dobro došel vsak nasvet od koderkoli. Seveda ne moremo obljubiti, da bo vsakemu posebej odgovorilo podpisano — izobraževalno društvo v Leskovcu pri Krškem

† **Svibno pri Radečah.** (Župniška izprememba.) Dne 2. maja so nas zastopili g. župnik Franc Vrhovšek in se preselili v Dolenjo vas pri Ribnici. Bili so pri nas celih 10 let. Da bi jih bili tudi še dalje radi imeli, se pa razvidi iz tega, da njihov odhod vse staro in mlado obžaluje. Za njihov trud in pastirsko delovanje med nami pa izreka v imenu vsih faranov najsrčnejšo zahvalo J. Povše. Obenem pa, ko so odšli naš stari g. župnik, so že došli naš novi in to so gospod Peter Koprivec, rojeni v Skofji loki. Bili so dosedaj kapelan v Radovljici na Gorenjskem. Akoravno ni bil dan prihoda natanko znan, so bili ta gosp. župnik vendarle — kakor je po teh gorah navada — lepo sprejeti. Zanimivo je bilo, da je spremljeval g. župnika neki posestnik, kateri je kot vulgo „škof“ povsod znan, od Jagnence noter v župnijsko cerkev; drugi posestnik pa vulgo „dekan“ je častil novega g. župnika z streljanjem. Zelo bi se nam ustreglo, ako bi mogli dobiti še gospoda kapelana, ker akoravno imamo sedaj že g. župnika, dekana in škofa, imamo pa vendarle same eno sv. mašo. J. P.

† **Topliške novice.** Shod. Na belo nedeljo smo imeli političen shod, na katerem je govoril poslanec dr. Šusteršič o političnem in gospodarskem položaju. Govor je bil natisnjen v „Slovincu“. Može so pazljivo poslušali govornika in mu živahno pritrjevali. Ravno tako so bili sklepi shoda, ki jih je g. kaplan prečital in pojasnil, soglasno in navdušeno sprejeti. Ne eden ni ugovarjal ali mir kalil, ves shod se je častno zvršil. Vse, kar so liberalci o tem shodu v „Slovenskem Narodu“ klobuštrali, je od začetka do konca zlagano. Od jeze jih hoče biti konec, ker so tako osamljeni in nimajo nobene veljave med ljudstvom. — Občinske volitve. V kratkem bomo volili nov občinski odbor. Ako bodo vsi volivci ostali možje in se držali sklepa, ki je bil storjen na političnem shodu, bo zmagala pri volitvi katoliška narodna stranka in noben liberalci ne bo prišel v odbor. Kaj so tudi liberalci

v topliški občini? Seveda so, povsod raste plevel med žitom, toda prav strupenih ni dosti in nekoliko je takih vmes, ki pravzaprav sami ne vejo, kaj so. Možje, odločni bodite in ne omahujte zdaj na desno, zdaj na levo! Na dan volitve vsi zraven in volite, kakor vam priporočajo vaši voditelji duhovniki; kdor vas drugače uči, mu vrata pokažite! — Milijarija, ta nalezljiva bolezen se je meseca aprila prikazala v Straži in se razširila tudi po fari Vavtavas. Umrlo je v Straži 7 oseb, v Praprečah 2 osebi. Bolnika močno glava boli, dihanje je težko, vročina ga kuha, da je ves v potu, potem se prikaže prosu podoben prišč po zgornjem delu života. Odtod ima bolezen ime, ker pomeni latinska beseda „miliun“ naše proso. V topliški fari sta zboleli doslej le 2 osebi. Upamo, da bo bolezen kmalu potihnila. Zdravnik dr. Hubad neutrudoma hodi okoli bolnikov in si je splošno zaupanje pridobil, čeprav je malo časa tukaj.

† **Iz Šmarija.** Šolska oblast še vedno preganja „Domoljub“. Starišem, ki še pošiljajo po ta časopis grozi že s tožbo. Tako samo sebe smeši ta „oblast“, potem pa toži, da ji drugi ugled jemljejo! — Da bi se jim pa gonja še bolj posrečila, nameravajo tudi na Škofljici ustanoviti šolo. Brezvestni ljudje za to po celi soseski nabirajo podpise; tistim, ki se branijo šole na Škofljici, jo obljubijo pa na Gumnišču, da le podpišejo. Možje! dobro pogledajte, kaj podpišete, če ne vas utegnejo podpisi drago stati. — Agent tvrdke Wortmann in gostilničar na Sapu se je v „Slov. Narodu“ tako-le razkoračil: „Revež (pač res!) sem pozabil, da izhaja še „Slovenec“, v katere bi seveda moral obvestiti, da otvorim slovesno s plesom gostilno . . . saj se bode še plesalo.“ Mož je prav dobro pokazal svojo barvo, pa naj še svojo in Wortmanovo robo ponuja le svojim somišljenikom. — Svoji k svojim!

Notranjske novice.

Vrhniške novice. Po beračih — tako je že pregovor, se največ zve. Zato bo zanimal vsakega pogovor beračev v neki šnopsariji na Vrhniki. Ni je hiše tako obiskane na Vrhniki, kakor imenovana „šnopsarija.“ Le redkokrat so brez gosta. Stekajo se tam žganjarski prijatelji od vseh vetrov. Berači in postopači na potu iz Ljubljane v Trst obero Vrhniko in nabrano puste v „hotelu“, tako imenujejo hudomušni ljudje to zakotno beznico. In po Vrhniki gre glas, tam v tisti hiši se šnopsari ležejo. Vsak pošten človek in posebno dobre gospodinje se hudujejo: „Ali je to vrhniško županstvo

vdarjeno s slepoto, da ne vidi takega pohujšanja v občini! — Ne manjka se sicer pri nas žganjarskih pivnic. Tako obiskane je pa v celem trgu ni nobene, zakaj tam se toči šnops bolj močan kakor drugod in to vleče. Semkaj v to hišo pojdemo danes iskat novic. Ob dolgi mizi jih sedi cela vrsta — vsak s svojo merico — mavhe so pa odložili po tleh. V razgovoru pride na vrsto tudi politika. — „Starega župana“, oglasi se eden, „so dejali čisto v nič.“ „Res je“, pritrđi cela družba. „Mi dva sva spala sinoči pri mlekarju v Bevkah. Zvečer se zbere par Bevčanov v hiši. Bil je deževen dan in podnevu so rezali na mahu šoto — na večer, kakor rečeno pridejo na pol frakeljna. Ali veste, zakaj ga Bevke ne bodo več volile? Midva sva slišala. Zadnjič nas je vjel s kantonsko cesto. Obljubil je, da bo tista cesta čez mah to je od Stare Štange tje na bevško vas postala kantonska. In kaj se je zgodilo? Ta obljuba so bile same medene besede in kantonske ceste še danes po treh letih ni. In vendar je nekaj storil za to cesto! Ti sosed ali ne veš? Mene še danes bole pleča. Razložim vam zakaj! Gospod vrhniški župan pošlje za popravo mostov na naši cesti nekaj starih tramov. Tam nekje so podrli star most in s tistim lesom so popravili bevško pot. Kmalu na to pelje nek Tržičan voz sena po cesti in hrest — most na cesti se je polomil. Bil sem zraven in sem mu pomagal vzdigovati voz in edtkrat še čutim v plečih. — To je tista kantonska cesta, s katero nas je vjel samo enkrat in za vselej zadójkrat. — Letos naslovi s šolo. Ne boš Jaka! Tudi kalin takega župana gre samo enkrat na limanice. Šolo bomo imeli Bevčani tudi brez župana. Recimo: G. Gabrijel bi nam sezidal šolo s svojim denarjem, mi bi ga ne volili več moža polnega medenih besedi brez dejanja.“ — „Midva“ tako končata beračata „sva slišala to na lastna ušesa.“ „Res je“, povzame besedo drug berač. Oblazil sem celo širono vrhniško srenjo in povem vam prijatelji: „Ta župan je brez zaupanja od Zaplane tje do Bevk — od podlipske grape notri do Borovnice. Jaz ne držim na čast. Berači smo brez nje in se tudi za njo ne potegujemo. Povem vam pa: Če bil jaz na njegovem mestu — bi pustil vse in se zaklenil pred belim svetom. Zakaj je pa zgubil vse zaupanje? Prvič za to, ker se za okolico ni nič brigal. Le poprašajte samo kakega Brezovčana in vam bo povedal. Za okolico nič in za Vrhniko pa veliko — kup dolgov. In te stvari še ni konec. Res solze so mi stopile v oči. Šel sem po cesti od Mantove in ogledujem vrtove od nove liberalne hranilnice in šole. Na obeh vrteh so nasadili smrečja. Samo prijatelji moji, tiste lepo smrečje pri bogati hranilnici — pravijo ljudje, je za stonj — smrečice na šolskem vrtu pa iz usmiljenja do kmeta silno

drage. Pravijo, da smo samo šnopsariji zapravljalci. Ali tako ravnanje ni zapravljanje? „No, ker smo že pri stvari povem še jaz zgled njegove ljubezni do ljudstva“, oglasi se drugi. Prenočil sem nekoč pri gospodarju, ki je tudi v sedanjem občinskem odboru. Mož pride od seje domov in se jezi po hiši. „Oh ubogo ljudstvo, kako si pozabljeno in teptano.“ „Kaj ste pa vendar imeli“, vpraša žena. Za šolo se je šlo — kdo jo bo plačal te tisočake. Župan — sedaj sem si ga zapomnil — je rekel: Na Vrhniki plačujemo največ davka jaz in še par mojih prijateljev in mi bomo zvečine plačali tudi šolo. Oglasi se pa trezno misleč odbornik: „G. župan ali pa to veste, da vi lažje pogrešite 100 glč kakor naši delavci 1 K. S takim ravnanjem in početjem in preziranjem, kaj čuda, da se izgubi vse zaupanje. Saj je vendar znano, da le kmet nosi in trpi vse. Sedaj še le razumem, kar sem slišal na Stari Vrhniki oni večer iz kmečkih ust“ pristavi drug berač. „Ta župan“, tako so govorili kmetje „ima menda svoje desne roke po vaseh in sicer v Bevkah, pri nas na Stari Vrhniki, Podlipo in v Verdu. Na Vrhniki pa menda tajnika, ki se menda zanj poganja. Povem vam pa, le eden naj se še gane za župana, ljudstvo ga bo snedlo in kamenjalo. — Tajnik, ki zna nad nami režati pa tudi vedi, da je le naš služabnik in nikakor naš gospod in mož naj bo popolnoma tiho, ker ne ve, kaj ga še čaka.“ „Ali že veste, kako se je zjedil naš župan z g. učitelji. Na Kranjskem še ni prišlo na misel, da bi tem gospodom kdo kratil malenkostno volivno pravico. Na Vrhniki se je to zgodilo. In kmetje razumejo to stvar. Podlipo sem jih poslušal. Modrovali so tako le: Ali g. župan neki ve, kaj je večja zasluga: z ljudskim denarjem zidati šolo ali se ubijati v šoli z mladino leto in dan. Ta gospod se spozabi tako daleč, da gre kratit občinski predstojnik dobrotnikom občine to malenkostno stvar.“ Brez zaupanja je mož tudi pri g. učiteljih. Tudi mi berači ga ne maramo. „Ali veste, kaj se najbolj bojim?“ vpraša postaran možiček. Imam še par belih soldov in dam še za en frakelj, kdor uganem.“ Kaj? — Priti v vrhniško občinsko hranilnico — ušem v pest in tam umreti nepreviden. Sedaj se sicer začeli tam nekaj čediti, pa pozabil ne bom kako je bilo. Samo eno noč sem prespal tam in bil sem trd uši. In sklenil sem — umreti rajši v podrti kaplanski štali kakor v hranilnici. — Veste, kako so dajali licence za ples tam po Verdu, tudi ob dnevi od škofijstva prepovedanih, češ, da se dobi kaj za ubožni zaklad. Ta liberalčina in berači v taki edinosti! „Mislim pa“, pristavi berač tam v kotu, ljudstvo bi še potrpele. Glavni madež na našem županu je plesnjivo liberalstvo. Povem vam, prijatelji, pijemo ga pijemo ga radi — z liberalci pa ne vlečemo.

Lahko ne prenesem, ako mi kaka gospodinja pravi: „grd šnopsar“ — „postopač“ ali tudi „lump.“ — Če bi mi pa rekla „liberalce“ — tega pa ne prenesem nikoli in nikdar. Ali veste, kaj ta beseda danes pomeni? Strinjati se in odobravati misli in nauke „Slov. Naroda“ — skoro najbolj barabskega lista v našem cesarstvu. — To je zasluga našega župana: Trudil se je mož — naši občini vtisniti pečat liberalstva — in to je huda stvar, ki ne sme ostati brez pokore. Mi berači otresemo uši — in Vrhnika mora otresti pri prihodnjih volitvah „liberalnega mislečega župana in liberalstva. Ako ima še količkaj čuta sramu, naj se ne predrzne nikdar več nam se še sploh ponujati. — Vedi svet, liberalci in Heinovci nismo vekomaj ne. — Z liberalstvom v kmečkih hlačah, „jebajtarski“ uradniški ali duhovski suknji — proč z njim! „Mera je polna“ končajo vsi — pride ura in Vrhnika bo obsodila „liberalni gnjili županski stol. Mi berači poznamo svet in folk“. Ljudstvo bo vrelo takrat skupaj, če bo treba tudi ob času največjega dela in vrglo tako županstvo v kot — kot nerabno in brez smisla za ljudske težave in potrebe. Dninar, če plača tudi en sam sold davka, pride takrat, da vrže svoj kamen na te razvaline vrhniškega liberalstva. Na razvalinah pa postavimo nov odbor — može zavedne in krščanske. Takrat se pa snidemo tudi beraške družba pri tej mizi in pijemo zopet svojo merico na zdravje novih občinskih gospodarjev.“

Iz Brezovice. Dasi ni naša župnija ena največjih, je vendar v njej mnogo življenja in gibanja na širnem kulturnem in socialnem polju. Poleg vedno bolj se razvijajoče in uspevajoče mlekarne ustanovili smo še Rajfaiznovi posojilnico, koje pravila se se stoprav predložila v vpis v zadružni register. — Tudi naše „Izobraževalno društvo“ ne spi. Drugo nedeljo po Veliki noči je to društvo priredilo zabavno veselico na župnijskem dvoru. Zbralo se je mnogo občinstva. Naši fantje so pri tej priliki izborno peli pesni: „Slovenec i Hrvat“, „Domovina mili kraj“ in „Na planine“. Poleg petja so uprizorili burko: Pravica se je izkazala. Ljudstvo je kar iznenadeno pa pozorno sledilo pesameznim prizorom ter viharno ploskalo po vsakem dejanju. Kar občudovali so berača Krevelja, ki je gledalcem s svojim dobro zadetim nastopom in z zdravimi dovtipi priskrbel nekaj smeha. Tudi vaški skopuh, rejeni oštir Ferjan, je žel obilo pohvale. Brez sočutja se je ljudstvo iz srca smejalo lakomnima židoma Abrahamu in Izaku, ki sta morala za svojo pohlepnost dragoceni palici od porednih dijakov preveč „gorkih“ prestati. Priznati se mora, da so naši fantje sposobni predstavljati še težje igrokaze, ki jih bodo svojedobno tudi upri-

zorili na splošno željo zbranega občinstva. Pri tej priliki prinašamo še žalostno vest iz našega kraja, da sta dva mlada fanta pred 14 dnevi ponoči zavrtno napadla dobrosrčnega Gregorina iz Dragomera ter ga smrtno nevarno poškodovala. Taki pojavi se česte tudi drugod le pri onih dogajajo, ki ne marajo za pravo izobrazbo ampak za ono v slabi družini po žganjarnah.

— „**Notranjec**“ — **hinavec.** Ko smo prebrali 10. št. „Notranjca“, nismo mogli drugače, kakor da smo jo odložili z ogorčeni vsklikom: „O, ta grdi hinavec!“ Ker je to očitanje veliko, zato naj sledije dokazi. Pribiti pa moramo preje, da je „Notranjec“ sam izrekel, da je narodno-napreden, to se pravi, da se sklada s kranjsko liberalno stranko. Torej pogledimo „Notranjca“ — hinavca!

— *Uvodni članek z naslovom „Pod Gavčem“* teži, kako vlada pometa s Slovenci, kako nastavlja nemške uradnike in profesorje, kako imenuje nemške agitatorje za nadzornike, kako je ukazala našim dijakom slaviti Nemca itd. Konča pa z bojnim vsklikom: Skrajni čas je, da tudi mi pokažemo zobe. — Res je, da hujše mačehe nima noben otrok, kakor jo ima Slovenec pri vladi. Toda, kdo pa je tisti, ki tej mačehi daje potuho? Ali naj vlada dela drugače, če vidi, kako jo podpirate vi liberalci? Sami se vežete z Nemci, sami jim pomagate celo v zastope. — Ali ne sme torej vlada misliti, da so vam Nemci ljubi? Ker torej vi sami Nemce podpirate, zato vam dela vlada to uslugo in vam jih pošilja. — Hinavec je tisti, ki na enem kraju Nemce podpira, na drugem pa čez nje zabavlja. Torej: „Notranjec“ — hinavec!

— *Članek pod zaglavjem „V Krškem“* se huduje, da je bil vpokojen ravnatelj Lapajne. — Da naši stranki to ni bilo prav, pokazala je dr. Šusteršičeva interpelacija v državnem zboru. Kje je bil pa takrat vaš dr. Tavčar? Kje so bili takrat drugi liberalni poslanci? Mi sicer ne vemo, toda prav nič bi se ne čudili, ko bi nam kdo rekel: Ravno takrat so se posvetovali, kako bi spravili zopet kakega Nemca v deželni šolski svet. — Hinavec je oni, ki na enem kraju graja vpokojenje šolskega ravnatelja Slovenca, na drugem kraju pa pomaga sam Nemcem v najvišji šolski zastop. Torej: „Notranjec“ — hinavec!

— *Mariborski napisi* so „Notranjca“ pod zaglavjem „V Mariboru“ tudi zelo razburili. Huduje se nad tem sklepom ter pravi, da je ta sklep nesramen. Pristavi pa mogočno: Klin s klinom! — Prav! Poniževalen je res ta sklep za Slovence. Toda, koliko let že vlada vaša liberalna stranka Ljubljano! In kaj je ista liberalna stranka

storila v teh dolgih letih, da bi se Ljubljana tudi po zunanje pokazala slovensko? Napišite torej en članek v isti zadevi glede Ljubljane! Toda ne upate si, kaj ne? — Hinavec je tisti, kdor zabavlja čez druge, da bi metal pesek v oči, hvali pa one, ki delajo skoraj ravno tako. Ker Notranjec graja Mariborčane, hvali pa ljubljanske liberalce, zato je Notranjec — hinavec!

— *O Celovcu* pripoveduje, kako je celovski časopis „Mir“ začel vzbujati Slovence, pové nam pa žalostno novico, da ga zato preganjajo. — Koliko let vzbujata že „Domoljub“ in „Slovenec“ slovensko ljudstvo! Koliko sta ta dva naša lista že storila za narodnost in pošteno izobrazbo slovenskega ljudstva. Vaš „Slov. Narod“ pa piše svinjarije in zagovarja zveze z Nemci. In kaj dela Notranjec? V vsaki številki se vsaj malo zadene v „Slovenca“ in „Domoljuba“, pohvali pa „Slovenski Narod“. Hinavec je tisti, ki graja one, kateri preganjajo poštene časopise, sam jih pa tudi preganja. Torej: Notranjec — hinavec!

— *Potovanje generalov.* Ah, koliko smeha nam je povzročil ta članek! „Notranjec“ se tu huduje, da je Postojna generale slovesno sprejela, one generale, kateri postojnskimi trgovcem niso dali skupiti prav ničesar. Kdo pa je slavil generale? Kdo jim je postavil slavolok? Kdo jih je sprejel? Vse to so naredili dušni očetje „Notranjca“! Enkrat sprejemajo, drugič pa v svojem listu sami sebe grajajo. Če to ni hinavsko, potem pa res ne vemo, kaj naj bi bilo še hinavsko. Zato je „Notranjec“ — hinavec!

— *Vprašanja in odgovori.* Šest člankov je že napisal „Notranjec“ o perutninarstvu doma in drugod. Mi smo gledali in pričakovali, kdaj bo prišlo do resničnega uspeha. Med vprašanji in odgovori na strani 135 pa vidimo, da nekdo vpraša: Kje se dobé valiilnice? „Notranjec“ odgovori: Valiilnika vam danes še ne moremo nasvetovati. — Izvrstno! Preje piše in piše, navdušuje in navdušuje za perutninarstvo in tako kaže svojo učenost, katero je prepisal iz kake nemške knjige. Ko bi pa nekdo (?) rad pričel, pa dobi odgovor: Valiilnika vam ne moremo priporočiti. Revež „Notranjec“ je res — hinavec!

— **Iz Studenega pri Postojni.** Izobraževalni oddelek naše „Mar. družbe“ je priredil 7. t. m. veselico, ki je krasno uspela. Pevski zber nam je pod vodstvom g. naduč. Mežana zapel več lepih pesmic. Dalje smo slišali poučno in zanimivo predavanje visokošolca g. Davorina Gorjanca „O potrebi in koristi branja“, ki je ugajalo vseskozi. Poudarjal je, da moramo vzpričo velikanskega napredka v vseh stro-

kah in vzpriče velike izobrazbe, ki se vedno bolj širi tudi med najbolj preprosto ljudstvo, gledati, da tudi mi storimo kar moremo, da se izobrazimo; in v to je zlasti potrebno, da velike beremo. Govoril nam je po vrsti o branju zabavnih, poučnih, gospodarskih knjig in časopisov. Topot smo tudi čuli dve lepi deklamaciji. Za smeh in zabavo nam je pa poskrbel g. Vidrih, ki nam je predstavljal dva smešna prizora „Šoobar“ (R. Silvester) in „Pastir“ (Silvin Sardenko). Splošno mnenje je bilo, da je bila ta veselica nekaj lepega in prijetnega.

Koroške novice.

k C. kr. proti „Miru“. Dne 3. majnika je pozvala c. kr. deželna sodnija 23 naročnikov „Mira“ v vrbski občinski urad. Prišel je sodnik dr. Uršič z dvema pisarjema iz Celovca, pozvani pa so — štrajkali. En sam je šel k zaslišanju. Vrbski nemškutarji so doživeli lepo blamažo. Mislili smo po vsej pravici, da v novič ne bodo več vabili in dregali „Mirovih“ naročnikov na tak nezaslišan način. Pa došla so nova vabila za 15 majnik zopet v vrbski občinski urad; zažugali so tudi kazni 10 K in pa orožniško silo. Da, da! Če kakemu nemščurčku stopiš na kurje oko, alarmirajo orožništvo. Najodločneje pa moramo protestirati, da se zlorablja orožništvo v zasebne strankarske namene. Nemških časnikov, ki mrgole surovosti in najkrivičnejših napadov na slovenske korenjake, pa ne vidijo. Koroška mera!

k Shod podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Tolstivrh in okolico, ki se je vršil na Belo nedeljo pri Ebietnerju pri Fari, se je jako dobro obnesel. Kot govorniki so nastopili: gospod urednik A. Ekar, gospod Peregrin Vunček, p. kaplan Ferdo Lavrianc in g. phil. Fr. Kotnik. Za družbo se je nabralo nad 60 kron, ki so se poslale vodstvu v Ljubljano. Dali smo lepo rdečo „pisanko“ na licitacijo, ki je donesla družbi 12 K 20 h. Pisanko je darovala gđ. Lenčka Pikova. — Odbor za leto 1905. se je sestavil sledeče: Dominik Kotnik, posestnik; Valclav Valeš, župnik; Franc Kogelnik, posestnik. — Namestniki: J. Oražem, Ferdo Godec in Leopold Abraham. Hvala pevcem od jare za lepo petje!

Narodno gospodarstvo.

Ljudska posojilnica.

Izšlo je poročilo „Ljudske posojilnice“ za l. 1904. Iz njega izprevidimo, kako stalno narašča ta velevažni denarni zavod. Denarni promet prošlo leto je znašal že K 46,173 224 38 v Zadržnikov je 1745. Hranilne vloge so znašale sklepom leta 1904. K 9,736 609 39 v., posojil na uknjižbo in proti poroštvo

pa 5,822.083 K 42 v. Tudi v meničnem prometu se je že eskomptovalo K 644 517 35, vplačalo pa K 624.790 55 Želeti bi bilo, da bi zavod ta promet še bolj gojil. V tekočem računu se je izplačalo K 17,265 090 41, sprejelo pa K 17,150 810 21 Čisti dobiček za leta 1904 znaša K 58.012 68. Vsota lastne glavnice pa je narasla že na K 209 895 38.

Ce pregledamo te številke, pred vsem opazimo, da raste zavod v taki progresiji, ki je znamenje notranjega zdravlja in solidne, previdne uprave. Tu ni skokov, ampak zdrava organska rast Ljudska posojilnica nikakor nima namena zbirati lastne dobičke, ker sloni na omejeni zavezi in nudi torej najvarnost že sama po sebi. Vendar pa njena lastna glavnica narašča redno, in vsako leto bolj. Primerjajmo samo zadnja štiri leta, v katerih je lastna glavnica rastla tako: K 80 735 49, 108 451 88, 151 871 91, 209 895 38. Ako raste moč zavoda v bodoče samo v tem razmerju, si vsakdo lahko izračuna, kako veliko gospodarsko silo bo predstavljal ta zavod čez nekaj let!

Ljudska posojilnica je kupila zelo primeren stavbeni prostor nasproti hotelu „Union“. Stavbeni načrti se izdelujejo ravno zdaj in stavba „Ljudske posojilnice“ bo za svoj namen uprav vzorna. Zidati se bo pričelo najpozneje v spomladi l. 1906.

Tržne cene.

Semena: Domača detelja novo blago K 55.— do K 58.—; nemška detelja (lucerna) K 125.— do K 135.—; gorenjska repa K —.— do K —.—; laneno seme, domače ozimno K 11 50 do K 12.—; konopno seme K —.— do K —.—; kuminovo seme K —.— do K —.—.

Fižol: Rudeči ribniški K 12 50 do K 13 50; rudeči Hrvat K 11.— do K 11 50; prepeličar (koks) K 13.— do K 14.—. (Vse cene semen in fižola veljajo za 50 kg blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo naprodaj in sicer novo blago.)

Krompir 50 kg K 4.—.

Suhe češplje: v dimu sušene K —.— do K —.— brez dima sušene K 18.— do K 19.—

Oreh domači: K 13.— do K 14.—

Ježice nove: K 6.— do K 6 25

Med s čebelami: po K 37.— do K 38 50 za 50 kg.

Kože. Goveje, težke nad 40 kg po K 50.— do K 52.—.

„težke od 30 do 40 kg „ 44.— „ 46.—.

„lahke „ 42.— „ 44.—.

(Te cene veljajo za 50 kg in sicer na kože izdelane po tukajšnjih običajih in rogovih vred.)

Bikove kože po K —70 za kg.

Telečje kože: K —65 za kg.

Kozličeve kože po K 1 25 do K 1 30 za kg.

Svinjske kože: Čiste brez napak K 40.—

Druge vrste K —28 do K —30 za kg.

Kože lisic po K 10.— do K 11.—

„kun belic „ 30.— „ 31.—

„rumenic „ 36.— „ 38.—

„diburjev „ 6.— „ 6 50

„vidr „ 24.— „ 25.—

Kože zajcev po K 50.— do K —.— za 100 kom.

Pepelika (potošl) po K 32.— za 50 kg.

Žito. (Tržne cene za mesec april. Veljajo za trgovce, ki kupujejo blago po teh cenah. Vse cene so zaračunane za 100 kg. blago postavljeno v Ljubljani. Za drobno prodajo pa veljajo cene po pogodbi.)

Ogrska pšenica K —.—; hrvatska K 19 40;

kranjska K 21 20; rž K 18 00; ajda K 17.—;

ječmen K 17 00; proso K 18 70; koruza (amerikanska) K 16 40; činkvantin K 19 00; oves (domači) K 16 20; oves ogrski K 17 50; oves

brvatski K 16 20.

Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

Kdor obe prav reši in bo izžreban, dobi za nagrado lepo knjigo.

I.

„Štiri črke, dva pomena,

a beseda ena sama:

Včasih, — bilo je že davno, —

predno je bil svet odrešen,

so besedo to rabili

za ime jedi prečudne.

Ljudstvo ti je dobro znano,

ki to jed je zavživalo,

jed, ki nikdo jo ni kuhal. —

Danes — zopet drugi časi! —

danes pa beseda ista

čisto drugo stvar pomenja:

Danes pa ime je žensko,

žensko je in pa slovensko;

Ljudstvu našemu je znano. —

„Meni pa?“ — „I, morda tudi.“

II.

V svoji hiši sam živi,

pa mu prav nič dolgčas ni.

Hiša je njegova last,

to priznamo njemu v čast,

toda, čuj me, dragi brat,

to ti je res čuden svat!

Nikdo k njemu v vas ne sme,

pravili so mi ljudje, —

zase biva samotar,

kaj mu celi svet je mar!

V kakšni hiši pač živi?

Vanjo priti moči ni,

dasi ni utrjen grad,

dasi je celo brez vrat.*

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:

1. Voda. 2. Ura.

Nagrado je dobil:

Josip Jošt

Lipovec (Škofjavska)

P. Celje

Loterijske srečke.

Dunaj,	6. maja	70	30	86	84	61
Gradec,	6. maja	30	59	22	3	48
Trst,	13. maja	22	25	27	15	42
Linc,	29. aprila	34	60	74	8	37

Šivalni stroj

(Ringschiff)

eno leto rabljen, v dobrem stanju se ceno proda. Več pove Franc Rupar, kovač, Škofjaloka.

Dobro in snažno

sirovo maslo

ter kuhano maslo kupuje po najvišjih cenah I. ljubljanska mlekarja v nekdanjem „Katoliškem domu“ na Turjaškem trgu.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“
izide dne 8. junija 1905.

Ponos vsake gospo-
dinje je dobra kava.

Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati
več v nobenem gospo-
dinstvu, kadar se na-
pravlja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le isvirne savoje
s imenom »KATHREINER«.

Franc Stupica

v Ljubljani Marije Terezije cesta 1
(zraven Figovca)

trgovinaz železnino, poljedelskimi stroji
in špecerijskim blagom,

priporoča:

Portland- in Romancemet, železniške šine in traverze za oboke, štorjo za strope, strešni klej in izolirplošče, razne štedilnike, peči, kovanje za okna „Patent Austrija“, železno pocinjeno in cinkasto p'očevino, mreže za sejanje peska, mreže in bodočo žico za ograjo, ter vse druge stavbene potrebščine, tehtnice in uteže, vodne žage, nagrobne križe, samokolnice, orodje za mizarje, tesarje, kolarje, ključavničarje in kovače.

Navadne in stranske (Flügel) pumpe, pumpe za gnojnico, železne, pocinjene in svinčene cevi za napeljavo vode.

Ročke za mleko, stroje za posnemanje mleka, vso opravo za mlekarno, razno kuhinjsko opravo, lične ptiče kletke!

Velika zaloga slamoreznic, mlatilnic, gepeljnov, čistilnic, trijerjev, preš za grozdje in sadje, strojev za košnjo, plugov in bran. Preproge za vozove, svetilke za kočije!

Semena za poljedelca, poljski mavec svetovnoznani redilni prašek za živino, korenine in fibris za izdelovanje ščeti in čopičev.

Vedno sveže špecerijsko blago in rudnin-
ske vode. 471 D (12—5)

Domače kunce

raznih pasem od
1-3 K prodaja Jo-
žef Rožič, Tržič
41, Gorenj. 1013 D

Prava Ciril in Metodova kavina primes
1 D 12-6 katero priporoča
Prva jugoslovanska tovarna za kavine surrogate v Ljubljani.

Posojilnica na Vranskem

registr. združba z neomejeno zavezo ima 52211 K
73 v. rezervnega zaklada za eventualne izgube
in obrestuje hranilne vloge s 4%, od 1. dne po vlo-
ženju do zadnjega dne mesca pred dvigom ter izpla-
čuje hranilne vloge vsake visokosti vsako sredo
brez prejšnje odpovedi. 879 D 3-2

Schwentner, načelnik.

Ljubljana
Pred Škofijo 3.

Josip Kordin

Ljubljana
Pred Skofijo 3.

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za kr. no. Raznih semen graha, vseh vrst trav: travnišnice, mešane za suho in mokro zemljo najboljša krma za živino in konje, jesensk. repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen, po nizkih cenah.

Poštanim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

481 D 12-5

Najodličnejši profesorji in zdravniki
priporočajo pri pljučnih boleznih, kroničnem bronhijalnem kataru, oslovskem kašlju, škrofulozi, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo
telesa, odstranjuje kašelj, izme-
tavanje gnoja, nočno potenje.

1. Vsakdo, kdor dalje časa bolega za kaš-
ljem. Kajti boljše je, boleznj prepre-
čiti, nego jih zdraviti.
2. Osebe s kroničnimi bronhijalni-
mi katarji, katere ozdravlja Sirolin.

3. Kdor ima naduho katero Sirolin
zdatno olajša.
4. Škrofulozni otroci z oteklimi žleza-
mi, očesnimi in nosnimi katarji itd.,
pri katerih Sirolin slajno vpliva na
splošno hranitev.

Svarilo!

Nahajajo se manj vredni ponarejeni izdelki! Treba
je paziti na to, da ima vsaka steklenica našo posebno
znamko „Roche“ in zahtevati vedno le Sirolin
„Roche“.

1805 D 15-13

„Roche“

Dobiva se z zdravniškim receptom
po 4 K steklenica.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,

Basel (Švica). Grenzach (Badensko).

Kašelji, bolečine v prsih in vratu, nahod, influenza, bolečine v križu, hripavost, težka sapa in v. d. vsled prehlajenja navstalih boleznih izgine po izjavi neštevilnih zahvalnic z uporabo edino pristnega Fellerjevega Fluida z znamko „Elsa-Fluid“. 12 malih stekl. ali 6 dvojnatih stekl. K 5 franko. Naroča se edino le pri E. V. Feller-ju v Stubici, trg Eisa štef. 16, Hrvatsko.

996 D 1-1

Ohranitev zdravega - želodca -

teli največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane nasledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zopnega zaprtja, n. pr. gorečic, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je *dr. Rose balzam za želodec* iz lekarn B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2 steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!
Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-ja v PRAGI,
c. in. kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljavi K 2 56 se pošlje velika steklenica in za K 1 50 mala stekl. na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštine prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Ljubljani se dobiva pri gg. lekarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy, M. Mardetschlager, J. Mayr. 431 b (20-5)

Ustanovljena 1810.

Prava srebrna remontoarna ura

(c. kr. puncirana) z verižico in futralom gl. 3-50. Z dvojnimi pokrovom gl. 4-50. Ista z zlatimi robovi gl. 5 -. Nikelnasta ali jeklena Strapaz Roskopf s plombo gl. 2 -. 3 letno pismono jamstvo. Za neprimerno denar nazaj. Razpošilja proti povzetju prva in največja zaloga ur

MaKS Böhnel 676 D 4-2

urar, Dunaj IV. Margarethenstrasse Nr. 38.

Dobavitelj c. kr. državnih uradnikov. Zahtevajte moj veliki cenik s 1000 podobami zastoj in franko.

378 D 20-4

**Samo
6 dni!**

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpl. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18,
nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Karlovski želodčni in prebavni prašek

s poprovo meto, zakonito zajamčeno, ima prijeten okus, je zdravniško priporočen in se uporablja pri nerodni prelovi, kroničnem želodnem katarsu, krčih v želodcu, zgagi, gorečici, pebanju, slabem okusu, bljuvanju, pomanjkanju slasti. Če se rabi vstrajno, prenehajo vse želodčne bolezni. Priznana pisma dobajajo vsak dan.

Cena: Ena škatlička 2 kroni.

pri šestih škatlicah franko.

Izdelajo in razpošilja: lekarna pri medvedu v Mor. Schönbergu 47. Dobva se skoro v vseh lekarnah; kjer ni zaloga, naj se naroča naravnost. 657 D (18-4)

1903 D 24-13

Popolno prepričanje,

da je lekarnarja

Thierry-a Balsam in centif. mazilo

p. vseh notr. boleznih, influenci, katarrh, krčih in vseh vrst, slabosti, motenju v prebavi, ranah, abscesih in telesnih poškodbah itd. nedosežno vspešno sredstvo. Vam pojasni pri naročilu balzama ali na željo posebej brezplačno poslana knjižica s tisoč izvir. zahtalnih pism kot domači svetovalci. 12 malih ali 6 dvojnih stekl. balzama 5 kron, 60 malih ali 30 dvojnih steklenic K 15. — Dva lončka centifolijanskega mazila franko K 60 v. Prosim nasloviti na lekarnarja A. THIERRY v Pregradi pri Rogški-Stanini. — Pomar. in razprod. posreduje se sodnijsko zasleduje.

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice 41

(18-3) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Novi sejmi!

v Mokronogu na Dolenškem se vršé vsak prvi četrtek vsacega meseca za vsake vrste svinje, in potem dva nova letna in žlvinška sejma in sicer prvi na soboto po prazniku „Srca Jezusovega“, kateri pade letošnje leto na 1. julija, in drugi sejem tretjo soboto v mesecu septembru vsacega leta.

351 D 8-4

Lepa birmanska darila!

Krasna darila za birmo, kakor ure, verižice, križce, obeske, prstane, zapestnice, sploh

najrazličnejšo zlatino in srebrnino v modernem secesionističnem slogu po najnižjih cenah priporoča p. n. občinstvu,

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani,
Prešernove ulice, šiljalka na Mestnem trgu. 256 52-15

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno.

HERBABNY-Jev podfosfornokislil apneni-železni sirup.

Ta pred 35 leti vpeljani, od mnogo zdravnikov odobreni in priporočeni

pralni sirup

Je slez odstranjujoče in kašelji pomirjačo sredstvo. Ker ima v sebi grenke tvarine vpliva na dober tek in prebavanje in pospešuje reditev. To za tvorjenje krvi tako važno železo je v tem sirupu v lahko asimilirani obliki zastopano. Zelo koristno je za slabotne otroke, posebno za utrjevanje kosti, ker ima v sebi fosforovo apneno sol.

Cena eni steklenici Herbabnyjevega apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti 40 h več za zaviljanje. 2007 D 14-11

Svarilo! Svarimo Vas pred enakim ali podobnim imenom razširjene, kar se tiče sestavja in učinka našega originalnega preparata, čisto različne ponaredbe našega že 35 let obstoječega fosfornokislilnega apneni-železnega sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahtevati „Herbabnyjev apneni-železni sirup“ in na to paziti, da se bode zraven stoječa, oblastveno vknjižena varstvena znamka na steklenici nahajala.

Edino izdelovanje in glavna raspošiljatelj:

Dr. A. Hellmanns Apotheke „zur Barmherzigkeit“

Wien, VII, Kaiserstrasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschläger, I. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy; Beljak: L. Assmann, Jobst & Schneider; Breže: G. Elsässer dediči; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl & Co; Celovec: P. Birnbacher vdova P. Hauser & I. Pichler, V. Hausers R. pl. Hillinger, I. Kometter; Crnomelj: P. Haika; Reka: A. Mizzan, F. Prodam, G. Prodam, A. Schindler; Sovodnj: F. Kordon; Št. Vid: A. Schiebl; Trbiž: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiterburg, P. Prendini dediči, M. Ravasini, Dr. J. Seravallo, A. Sutina, C. Zanetti; Velikovec: I. Jobst; Volšperk: I. Huth. 1968 18-14

1980 D 24-12

Nizke cene!

Ernest Hammerschmidt-a nasl.

Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin,

LJUBLJANA, Valvasorjev trg 6, Prešernove ul. 50.

Velika zaloga poljedelskih strojev in orodja.

Zahtevajte pri nakupu

702 D 26

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko jelen.

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

Ono je

zajamčeno čisto lu brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Slovenci!

lo
v domačo trgovino

pri 479 D 19-5

sv. Cirilu sv. Cirilu
in Metodu in Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1
nasproti loteriji

kjer se dobiva fino moško sukno, naj-
novejše volneno blago za ženske obleke.
Najnovejše rute vsch vrst. Bela in ru-
java kotenina

po zelo nizkih cenah.

Poštena in prijazna postrežba.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Hamburg-Amerika Linie

775 D Zastopnik: 17-3

FR. SEUNIG Ljubljana

Dunajska cesta 31, zraven šrange.

Vožnja samo 6 dni.

Vsakovrstna pojasnila
glede vožnje, kakor tudi
preskrbitev pripo-
ročilnih kart družbe
„Sv. Rafaela“ točno
in brezplačno.

1600 kôs

najboljših s pravo znamko „Krondiamant“ na
Kranjskem prodajala je v teku 5. let tvrdka
VALENTIN GOLOB trgovina z železnino Ljubljana,
Mestni trg 10. — Kosé so zopet došle in se razpo-
šiljajo z garancijo za vsaki komad: 557 D 6-4

Dolgost cm	70	75	80	85
Cena K	2.40	2.60	2.80	3.-

Hiša

z dvema gozdnima deloma
se radi preselitve takoj
proda pod ugodnimi po-
goji. Več pové lastnik Ga-
šper Pokorn, predmestje
Karlovec 26 v Škofjiloki.
873 D 2-2

Hiša naprodaj.

V Zdenčah p. Medvodah
se po jako nizki ceni proda
hiša z gospodar. poslopjem,
lepim sadnim vrtom in 14
oralov zemlje. Več pove
lastnik v Vašah št. 15 (pri
Kožuhi) pošta Medvode.
707 D 3-3

Preklic.

Podpisani preklicujem s tem vse obdolitve
proti natakarcici Rozaliji Blatnik na sejmu v Zdenki
vasi dne 10. aprila letos, ko mi je menjala petak
in sem jaz trdil, da mi ga ni dala Izjavljam, da so
bile vse moje sumnje neutemeljene, vsled česar jih
obžalujem.

Anton Gorše

Skril 18, pošta Studenec.

993 D 1-1

